

3/2020

SFV

magasinet

Bildning för framtiden

Gutsy Go / HBL Junior / Bokcirkeln Pratbubblan / SFV:s nya biografier

Nr 3

Oktober 2020
Volym 23, 6. årgången

UTGIVARE

Svenska folkskolans vänner
www.sfv.fi
sfv@sfv.fi

SFV:s kultur- och bildningstidskrift
utkommer 4 gånger år 2020:

Nr	1	2	3	4
Materialdag	17.1	30.4	11.9	18.11
Utdelas	21.2	12.6	16.10	16.12

REDAKTION

SFV, Annegatan 12 A 24,
00120 Helsingfors,
tel. 09-684 4570
redaktion@sfv.fi
Vi finns på Facebook,
Twitter, YouTube och Instagram.

**CHEFREDAKTÖR
& ANSVARIG UTGIVARE**

Johan Aura
johan.aura@sfv.fi
040-3559 935

REDAKTÖRER

Rabbe Sandelin
rabbe.sandelin@sfv.fi

Christine Skogman
christine.skogman@sfv.fi

LAYOUT

Pia Pettersson

PÄRM

Gutsy Go
Foto: Vertti Luoma

Grano Oy, Vasa
ISSN 2342-7426 (print)
ISSN 2342-7442 (online)

FOTO: PIA PETTERSSON

- 4 Kontakta SFV
- 5 Ledaren: SFV stärker ekonomiförvaltningen
- 6 Kort
- 8 Kalendern
- 9 Ordförande: Omställning
- 10 Tomas Järvinen känner till fältet
- 12 Björn Teir: Traditionella kontor har nu mindre dragningskraft
- 14 Marjo Berglund: Ett kvartal för SFV är 25 år
- 16 HBL Junior ska locka ny generation av tidningsläsare
- 21 Kulturkolumn: När åldern väger tungt
- 22 Validera mera – få studiepoäng för utbildningar inom tredje sektorn
- 24 På svenska i Tammerfors
- 26 Unga skapar fred i finländska städer
- 30 Sjuksköterskeföreningen är årets Fredrika
- 32 Annakaisa Suni vann Solveig von Schoultz-tävlingen
- 34 En litterär tur genom Nykarleby
- 36 Bokprat blev livslång vänskap
- 38 En bokälskare har alltid sällskap – starta en bokcirkel i dag!
- 39 Bildningskolumn: Postpandemifunderingar
- 40 Omsorg är hjältemod – unga lär sig empati genom att läsa om Mumindalen
- 43 Bengelsdorff: Allting som förr?
- 44 Två nya SFV-biografier i höst: John Rosas & Lars-Ivar Ringbom
- 46 Föreningsfrågan
- 47 SFV fakta
- 48 Författare på djupet: Hemlöshetens röster
- 54 Boklådan
- 57 Frågesport: Kan du Svenskfinland?
- 58 Kryss / sudoku / anagramjakten

För mig syns Fredrika Runebergs samhällsmoderlighet i vårdarna själva, i yrkesetiken och i ansvarskänslan för samhället.

Sandra Alldén, sjukskötare och verksamhetsledare för Sjuksköterskeförbundet i Finland rf, sidan 31.

FOTO: TAGE RÖNNQVIST/SVENSKA KULTURFONDEN

16

Det är inte varje dag som ett finlandssvenskt mediehus kan briljera med domänvinster eller nya tidningar. I september föddes den efterlängtade barntidningen *HBL Junior* tack vare de finlandssvenska fondernas ekonomiska uppbackning.

► *Sidan 16*

26

Tusentals ungdomar och hundratals goda gärningar. Gutsy Go-metoden som vunnit Finlands största innovationspris sporrar ungdomar att bli fredsbyggare där de bor. En av dessa kommuner som provat metoden två gånger är Sibbo.

► *Sidan 26*

36

De har läst böcker tillsammans i över 40 år. Skrattat, gråtit och förundrats. I dag har bokcirkeln Pratbubblan bara fyra medlemmar kvar, och tre av dem har redan fyllt 80 – men några planer på att sluta finns inte.

► *Sidan 36*

*Skriv
eller ring!*

Frågor om
donationer till SFV
och SFV:s förvaltning

JOHAN AURA
KANSLICHEF
johan.aura@sfv.fi
040-3559 935

Frågor om
SFV:s ekonomifunktion
eller datasystem

TED ÖSTERMAN
EKONOMICHEF
ted.osterman@sfv.fi
0400-197 692

Frågor om
SFV:s tävlingar,
pris och medaljer
samt medlemskap

CAMILLA NORDBLAD
KANSLICHEFENS ASSISTENT
camilla.nordblad@sfv.fi
045-1210 864

Frågor om
SFV:s fastigheter

STEFAN JOHANSSON
FASTIGHETSDIREKTÖR
stefan.johansson@sfv.fi
044-7397 340

Frågor om sektorn
Utbildning

NIKLAS WAHLSTRÖM
SEKTORSANSVARIG,
UTBILDNING
niklas.wahlstrom@sfv.fi
050-548 2100

Frågor om
SFV-huset G18,
festsalen och bokningar

TOM SUNDBERG
VAKTMÅSTARE
tom.sundberg@sfv.fi
050-3666 436

Frågor om sektorn
Kultur och bibliotek

VIVEKA ÅBERG
SEKTORSANSVARIG,
KULTUR OCH BIBLIOTEK
viveka.aberg@sfv.fi
040-5331 710

Frågor om
SFV:s publikationer
och annonsering

RABBE SANDELIN
PUBLIKATIONSANSVARIG
rabbe.sandelin@sfv.fi
0400-453 953

Frågor om
SFV:s studiecetral
och sektorn Fri bildning

ANNA-KARIN ÖHMAN
SEKTORSANSVARIG, FRI BILDNING
OCH SFV:S STUDIECENTRAL
anna-karin.ohman@sfv.fi
050-3421 890

Frågor om
SFV:s kommunikation

CHRISTINE SKOGMAN
INFORMATIONANSVARIG
christine.skogman@sfv.fi
040-5136 418

Frågor om
studiecetralens
kurser och studiecirkel

BEATRICE ÖSTMAN
KURSKOORDINATOR,
SFV:S STUDIECENTRAL
beatrice.ostman@sfv.fi
040-5026 026

SFV stärker ekonomiförvaltningen

Då SFV förra året förnyade sina stadgar, döptes SFV:s gamla förvaltningsråd om till kapitalförvaltningsrådet. Åtgärden handlade långt om tydlighet: SFV:s juridiska organisationsform är *förening* och inte *stiftelse*, och i stiftelser markerar ordet *förvaltningsråd* enligt den nya stiftelselagen ett organ med juridiskt fastslagna, övervakande åligganden. I en förening bestämmer däremot föreningen själv i sina stadgar om det behövs ett rådgivande organ gällande förmögenhetsförvaltningen – så också i SFV:s nya stadgar.

Men förnyelsearbetet handlade inte enbart om tydlighet. En god och långsiktig förmögenhetsförvaltning och avkastning är nämligen för SFV en mycket central funktion, eftersom SFV strävar till en jämn utdelning, till exempel i form av bidrag. Och eftersom SFV:s förmögenhet av denna orsak måste bestå av ganska olika sorters investeringar – som aktier och fastigheter – behövs i kapitalförvaltningsrådet inte bara uppdaterad kunskap om hur konjunkturerna påverkar de olika investeringarna, utan även psykologiskt öga för vad som påverkar konjunkturerna.

Styrelsen har därför aktivt gått in för att utvidga och bredda SFV:s kapitalförvaltningsråd, så att vi bättre kan möta de utmaningar ett snabbt skiftande, eller till och med instabilt allmänt ekonomiskt läge kan ställa oss inför. Du kan läsa två intressanta intervjuer med nya medlemmar i kapitalförvaltningsrådet i detta nummer, och två lika intressanta intervjuer i SFV-magasinet 3-2019. Intervjuerna belyser bra den stora bredd och det samlade kunnande som nu hjälper styrelsen att navigera det ekonomiska havet framöver – även om det börjar blåsa.

Johan Aura

KANSLICHEF,
SVENSKA FOLKSKOLANS VÄNNER

Bokdonation till skolorna

■ Fram till den 18 september hade alla skolor inom den grundläggande utbildningen i Svenskfinland

© MOOMIN CHARACTERS OY LTD

möjlighet att kostnadsfritt beställa tre valfria Muminböcker. De mest beställda böckerna var *Det osynliga barnet*, *Vem ska trösta Knyttet?* och *Hur gick det sen?* Donationen möjliggjordes av SFV tillsammans med Förlaget M och Moomin Characters.

– Satsningar på barns och ungas läsning har alltid varit av hög prioritet för SFV. Intresset för läsning följer ofta med genom hela livet och de positiva effekterna är många. Det stärker inte bara språkutvecklingen och inläringen, utan hjälper oss också att förstå och greppa världen, säger **Niklas Wahlström**, sektorsansvarig för utbildning på SFV.

Nästan 800 studerande fick stipendium från Studiefonden

■ I början av sommaren fick närmare 800 högskolestuderande positivt besked på sin ansökan till Studiefonden. Ungefär hälften beviljades för utbytesstudier eller utlandspraktik, resten för studie-relaterade kostnader i Finland.

Svenska studiefonden beviljar också svenskspråkiga gymnasier, andra studiets yrkesutbildning och folkhögskolor bidrag för utdelning som elevstipendier. Sammanlagt delar Svenska studiefonden i år ut över 800 000 euro till studerande och nästan 160 000 euro till 50 läroinrättningar.

Svenska studiefonden är ett fonsdsamarbete, och SFV:s andel år 2020 var 100 000 euro.

Mer lättläst information på svenska i kristider

■ Personer med intellektuell funktionsnedsättning, invandrare med svaga språkkunskaper och andra i behov av lätt språk behöver få adekvat information. Det är extra viktigt i kristider. Med hjälp av bidrag från SFV producerar nu LL-Center mer lättläst information på svenska om coronapandemin.

– Tillgången till information på lätt språk är en fråga om delaktighet. För att kunna vara delaktig i samhället måste man få information i en form som man förstår och kan ta till sig. SFV:s fokus inom fria bildningen är bland annat att fler blir delaktiga i samhället och att marginaliseringen minskar, och därför stöder vi gärna LL-Center i deras arbete, säger **Anna-Karin Öhman**, sektorsansvarig för fri bildning på SFV.

LL-Center jobbar för och med lättläst och lätt språk på svenska i Finland. SFV:s bidrag till LL-Center är 5 000 euro.

FOTO: KARIN LINDROOS

Sommarlägrets material får användas fritt

■ I juni 2020 arrangerade SFV tillsammans med många finlandssvenska organisationer och föreningar *Sommarlägret – Ett digitalt superläger*. Över 140 deltagare fick ta del av ett stort utbud workshopar. Nu finns en del av materialet samlat på sommarlägrets webbsida, fritt för alla intresserade att använda. Läs mer: www.sfv.fi/sommarlagret2020.

Fondsamarbete ger mera effekt

■ Sedan hösten 2018 samlas ledande tjänstemän för fem finlandssvenska fonder regelbundet för att diskutera projekt och satsningar, samt långsiktiga strategier.

– SFV har redan länge samarbetat med andra fonder kring finansieringen av större projekt, men genom att vi nu träffas regelbundet fördjupas samarbetet, och vi har möjlighet att dra upp mera långtgående strategier. För SFV är det viktigt att effekten av våra utdelade bidrag blir så stor som möjlig, säger SFV:s kanslichef **Johan Aura**.

De fem fonder som deltar i samarbetet är Stiftelsen Brita Maria Renlunds Minne, Föreningen Konstsamfundet, Svenska folkskolans vänner, Svenska kulturfonden och Stiftelsen Tre Smeder.

Alla aktörer ska ändå, precis som tidigare, rikta sina ansökningar till de enskilda fonderna. Varje fonds styrelse behandlar ansökningarna och fattar sina beslut helt självständigt, oberoende av samarbetsgruppen och de andra fonderna. Läs mer om fonsdsamarbetsgruppen på www.sfv.fi/aktuellt.

FOTO: KARIN LINDROOS

Marthaförbundet skyddar Östersjön med hjälp av SFV-bidrag

■ Marthaförbundet vill skydda Östersjön genom bildning och konkret handling. Projektet Östersjön 2.0 erbjuder allmänheten en livsstil som tar hänsyn till Östersjön och dess speciella karaktärsdrag.

– Vi kan minska vår miljöpåverkan på Östersjön genom medvetna val. Genom projektet delar vi med oss av tips, kunskap och bildning – alla kan göra en insats som har betydelse, säger **Annika Jansson**, verksamhetsledare för Finlands svenska Marthaförbund.

– Marthaförbundet är en viktig bildningsaktör i Svenskfinland som når många med sin verksamhet. SFV stöder gärna bildningsarbetet kring Östersjöfrågor, säger **Anna-Karin Öhman**, sektorsansvarig för Fri bildning på SFV.

Marthaförbundets projekt Östersjön 2.0 startar i höst med skolbesök, temadagar och kursverksamhet, och det handlar om allt från val av miljövänliga tvättmedel, rätt byggda utomhustoaletter, miljömedvetet båtliv och uppstädningstälkon av stränder.

– SFV:s bidrag innebär att projektet kan pågå en längre tid. Tack vare bidraget når vi fler människor, och på sikt får vi ett renare hav, säger Jansson.

SFV:s bidrag till projektet Östersjön 2.0 är 50 000 euro och beviljas inom ramen för fokusområdet *Fria bildningen och föreningslivet når fler*.

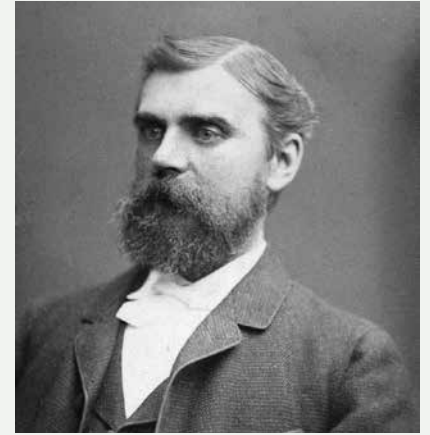
SFV har fri ansökningstid för allmänna bidrag, som beviljas kontinuerligt. SFV:s styrelse behandlade i augusti 28 ansökningar av vilka 14 beviljades bidrag till ett belopp på 181 434 euro. Marthaförbundet var en av bidragsmottagarna. Andra exempel ur utdelningen:

Fri bildning: Svenska Studerandenas Intresseförening beviljades 3 000 euro för kursen **Audiovisuell storytelling för aktivt medborgarskap**. Kursen riktar sig till svenskspråkiga högskolestuderande. Målet är att främja aktivt medborgarskap genom att ge unga verktyg för att delta i samhällsdebatten via nya medier.

Kultur och bibliotek: Rikard Eklund beviljades 1 500 euro för **Slute** en musikvideo om meningsfullhet, gemenskap och solidaritet, inom ett flertal österbottniska svenskspråkiga orter. Genom projektet vill Eklund gynna landskapets kulturella profil, vilket är viktigt under den rådande coronasituationen.

Utbildning: Anna Slotte, universitetslektor vid Helsingfors Universitet, beviljades 18 548 euro för projektet **DISKO – Digitalisering och distansundervisning i svenskspråkig skola**. Inom projektet undersöks villkor och utvecklingspotential relaterade till distansundervisningen våren 2020. Syftet är att analysera lärares erfarenheter av distansundervisningen och att ta fram innovativa praktiker för digitaliserade lärmiljöer. Resultatet delges i en rapport och i forskningsartiklar.

1886

■ *Då Vilhelm Grefberg dog endast 43 år gammal år 1886, betraktades han allmänt som initiativtagare till föreningen Svenska folkskolans vänner. Tanken att skapa en folkbildningsförening för den svenskspråkiga befolkningen i Finland var visserligen inte ny eller enbart Grefbergs, men många brev, pro memorior och upprop vittnar om att Grefberg spelade en avgörande roll. Grefberg utarbetade så vitt vi vet även SFV:s första stadgar, och han valdes också till föreningens ordförande efter föreningens konstituerande möte 3.6.1882.*

Då SFV bildades var Grefberg inget nytt namn i de svenskspråkiga bildningskretsarna. Härstammande från Forsby gård i Pernå, hade han sedan 1862 varit aktiv på Nyländska Afdelningen (idag Nylands Nation) vid Helsingfors universitet, som på den tiden gick i bräschen för svenska folkbildningssträvanden. Medicine och kirurgie doktor blev Grefberg 1880, men han uppvisade även ett utvecklat ekonomiskt sinne, både på Nylands Nation (där han bland annat var kassör), och då han planerade SFV:s ekonomi och organisation.

Vilhelm Grefberg plågades under en lång tid av dålig hälsa, han var bland annat på grund av svårartad lungkatarr tvungen att uppsöka kurorter i Tyskland. Han avled den 4 mars 1886.

Studiecirkel

KURSER ONLINE – HUR GÖR VI DET SÅ BRA SOM MÖJLIGT?

Plats: nätet

Tidpunkt: start 21 oktober 2020 kl. 10.00–11.30

Välkommen med på en studiecirkel hösten 2020 om digitalt lärande under ledning av **Linda Mannila**, som disputerat i datavetenskap med inriktning på lärande. Cirkeln är webbaserad och gruppen möts fem (5) gånger under hösten med start 21.10.

Våren innebar för många en kraschkurs i hur man skapar digitala kurser. Nu vill flera av oss ta nästa steg och höja kvaliteten och lära oss mer om hur människor tar till sig kunskap och lär sig digitalt.

Fokus ligger på processen av att planera och genomföra ett så bra upplägg som möjligt genom att fundera på bland annat följande teman:

- Hur kan vi använda olika verktyg, sociala media och spelifiering i våra föreläsningar och kurser?
- Hur kan vi skapa möjligheter till samarbete och samhörighet online?
- Var kan vi hitta bra resurser att använda och hur kan vi skapa eget material av olika typ?

Förutom föreläsningar och praktiska övningar ges utrymme för frågor och erfarenhetsutbyte. Vi tar även in önskemål från deltagarna för att skraddarsy och forma en utbildning som möter de behov som finns.

Målgrupp: Kursplanerare och kursledare i föreningar och förbund.

Kontaktperson: Anna-Karin Öhman, anna-karin.ohman@sfv.fi eller 050-342 1890.

Tidpunkter: 21.10, 4.11, 18.11, 2.12 och 16.12 kl 10.00-11.30.

Kursen hålls via Zoom. Länken till Zoom-rummet skickas senare till den e-postadress du anger vid anmälningen.

Anmäl dig senast 20.10. Anmälningen gäller för alla tillfällen.

Kurserna
är öppna för
allmänheten.
Kom med!

Kurs

UTVECKLA NYA IDÉER OCH SKAPA GEMENSKAP ÖVER NÄTET

Plats: nätet

Tidpunkt: 27 oktober 2020 kl. 13.00–14.30

Nätmöten har kommit för att stanna, och vid det här laget har de blivit vardagsmat för de flesta. Nu är det dags att göra mötena mer kreativa, interaktiva och delaktiga. Det finns gott om samskapande verktyg på nätet, och under denna föreläsning lär du dig använda flera av dem i praktiken. De kan hjälpa dig när ni skall utveckla nya projektidéer, verksamhetsplaner, vill utveckla den egna verksamheten, engagera medlemmar eller skapa en känsla av ägarskap bland personal och/eller medlemmar.

Bildningsalliansens **Johanni Larjanko** delar med sig av sina erfarenheter, presenterar fungerande verktyg och hur de kan användas. Dessutom finns det gott om tid att ställa frågor, diskutera och dela med sig av egna erfarenheter och reflektioner.

Kontaktperson: Anna-Karin Öhman, anna-karin.ohman@sfv.fi eller 050-3421890.

Webbinalet ordnas av SFV, Bildningsalliansen och Förbundsarenan.

Länken till Zoom-rummet skickas senare till den e-postadress du anger vid anmälningen.

Anmälan senast 23.10.

KOMMUNEN OCH LOKALA AKTÖRER I NYTT PARTNERSKAP

Plats: nätet

Tidpunkt: 10.11 2020 kl. 16.15–18.00

Hur ska vi, lokala aktörer och kommuner, tillsammans hantera och jobba för utvecklingen på landsbygden? Kommunens roll är i förändring och den lokala aktiviteten får en allt viktigare roll, framför allt nu under coronapandemin.

Välkommen att delta i ett webinarium där du får verktyg att utveckla samarbeten och nya former av partnerskap. Verktöget har utvecklats inom ramen för ett Leader-projekt och inom enheten för Regionalvetenskap vid Åbo Akademi. Webinariet inleds med en presentation av verktöget, varefter deltagarna indelas i två grupper. Den ena gruppen representerar kommunala sektorn och den andra gruppen föreningsfältet. Efter gruppdiskussionerna förs en gemensam diskussion om hur man kan bilda nya partnerskap och därigenom stöda lokal utveckling.

Webbinalet riktar sig till aktiva personer i föreningslivet, företagare, förtroendevalda kommunpolitiker och kommunala tjänstemän.

Kursledare: Forskare **Kenneth Nordberg** från Åbo Akademi och specialsakkunnig **Ann-Sofi Backgren** från SLF/ det finlandssvenska landsbygdsnätverket (IDNET).

Webbinalet arrangeras via Zoom. Det är kostnadsfritt att delta.

Kursen arrangeras av SFV, Åbo Akademi och IDNET.

DIALOGLEDARUTBILDNING: KONSTRUKTIV DIALOG

Plats: nätet

Tidpunkt: start 11 november 2020 kl. 14.00–16.00

Dialogpausmodellen handlar om att kunna starta och genomföra en konstruktiv diskussion, där alla som vill får komma till tals. Dialogpausmodellen strävar efter att uppnå ett jämlikt möte som bygger på tillit och att deltagarnas förståelse för det ämne som diskuteras ökar.

Under utbildningen lär du dig leda och planera en Dialogpaus-diskussion, och blir bekant med bakgrunden och modellens struktur. Efter utbildningen kan du leda digitala dialoger, utgående från Dialogpausmodellen.

Målgrupp: Utbildningen riktar sig till organisationer och personer som har intresse av att använda modellen i sin verksamhet.

Läs mer om Dialogpausmodellen: <https://www.sitra.fi/sv/rondpaus/>

Kontaktperson: Anna-Karin Öhman, anna-karin.ohman@sfv.fi eller 050-3421890.

Max 20, minimi 10 deltagare

Kursen hålls via Zoom. Länken till Zoom-rummet skickas senare till den e-postadress du anger vid anmälningen.

Kursen är tvådelad och hålls 11.11 och 26.11 2020 kl. 14.00–16.00. Anmälningen gäller för båda gångerna.

Anmäl dig senast 10.11.

HUR ODLAR VI VÄLBEFINNANDE OCH NAVIGERAR FÖRÄNDRING?

Plats: nätet

Tid: 18.11 kl. 18–20

Psykologen **Katarina Blom** föreläser på Må bra-webbinalet under mentalhälsoveckan, som arrangeras av ett flertal organisationer. Läs mer på www.sfv.fi/evenemang.

Hot eller hopp

Metaforer formar vår världsbild. Svenskfinland har liknats vid ett krympande isflak. Överlevnadsinstinkten behöver inte vara stor för att man ska inse att det gäller att raskt lämna det isflak som krymper.

Eller ankdammen. Tamfåglar vars vingar inte bär i en fördämning där det naturliga vattenflödet bromsats. Vad är det för livsmiljö för starka, glada individer?

Nej, detta räcker inte. För de unga som ska bygga sin framtid är plikt-känsla framkallad av undergångsscenarioer inte nog. Hotbilder lockar inte, de repellerar. Och vad värre är, de sprids och skrämmer, också när de inte stämmer.

Kan vi sprida framtidshopp istället? Berättar vi om allt som görs och de resurser som finns är signalen positiv. Här spelar ekonomiska resurser en underordnad roll. Den verkliga resursen är människorna, kunnandet, engagemanget.

Vi utgör en språklig minoritet i vårt eget land och det präglar och påverkar oss. Det är en utmaning för våra skolor och genomsyrar vår kultur. Samtidigt förstärker det den betydelse och potential bildning och konst har. Att då, som vi på SFV gör, jobba för just dessa sektorer känns oerhört meningsfullt.

Den finländska skolan håller internationell toppklass. Våra pedagoger är högt utbildade och redo att ytterligare vässa och uppdatera redskapen. När vi rustar och stödjer de svenskspråkiga skolorna är målet högt ställt – och handlar i förlängningen om svenskans framtid i Finland. Vem vill inte sätta sina barn i världens bästa skola!

Vi kan också desarmera metaforerna och undvika att rita nidbilder. Svenskfinland är ingen damm. Vattenströmmarna är starka hos minoriteten. Vågrörelser från stormaktspolitik och världshändelser har gång på gång förändrat hela samhällen längs vår kust och orsakat kraftiga flyttrörelser. Idéer har hämtats hem och gynnat hela landet. Svenskfinland är en bro, en plats för möten och rörelse.

Inte är vi finlandssvenskar heller för få. Vår andel av hela landets befolkning har minskat, men sett till antalet har vi hållit ställningarna rätt väl. Prognoserna för kommande decennier visar stabila siffror. Vi bor därtill granne med tio miljoner som talar vårt språk och en dubbelt så stor nordisk närkrets. Det ger tillhörighet – trösklarna är låga inom Norden.

Framtidsoro triggat förändring på såväl samhälls- som individplanet. Mixas den med framtidstro alstras positiv energi. Allt SFV gör, som du kan läsa om bland annat här i SFV-Magasinet, uttrycker en tro på det svenska i Finland som ett mervärde för landet också framöver. Svenskfinland är en idé värd att satsa på.

När man i min ungdom ojade sig över det krympande isflaket inflikade professor Ralf Norrman att han inte minskar personligen – ett lika humoristiskt som skarpt inlägg i debatten om det svenskas framtid i Finland. Vi minskar inte. Det gör inte heller vårt engagemang för en bildning i världsklass. I detta arbete är du som medlem med.

Wivan Nygård-Fagerudd

STYRELSEORDFÖRANDE,
SVENSKA FOLKSKOLANS VÄNNER

Tomás Järvinen

känner till fältet

Text & Foto Rabbe Sandelin

Idag jobbar Tomás Järvinen som vd på Folkhälsan Utbildning Ab, som bland annat är takorganisation för den enda svenskspråkiga idrottsutbildningen på andra stadiet i Finland.

Folkhälsan Utbildning sysslar med yrkesutbildning, vuxenutbildning, fri bildning och verkstadsverksamhet – bolaget tog för några år sedan över ungdomsverkstaden Resurscentret Föregångarna i Vasa, där SFV via Studiecentralen var huvudman i många år.

Före den relativt nya egiden på Folkhälsan hann Borgåbon Järvinen emellertid med rätt mycket annat. Via verksamhetsledarskapet på Finlands Svenska Ungdomsförbund FSU byggde han upp ett tätt kontaktnät över hela Svenskfinland, och som kulturproducent hann han arrangera Popkalaset åren 2012, 2014 och 2017, i tillägg till cirka 400 andra musik- och teaterprogram. Han leder också barnmusikgruppen Robin Hund. Denna doktor i konstadministration är

också en inbiten sportare – med långdistanslöpning som specialintresse.

– Popkalaset ordnades senast 2017, rättigheterna innehavs av FSU och man kan ju med facit i hand säga att det var tur att det inte planerades något för detta år, som ser ut att bli exceptionellt när det gäller utövande konster och publik-evenemang.

I februari vann Robin Hund den finska musikbranschens Emma-pris för Finlands bästa barnmusik.

– En sådan utmärkelse brukar i regel leda till att man får mer spelningar, men läget på grund av coronan gör dels att det ordnas lite spelningar, dels att det kommer mycket lite människor till de få spelningar som eventuellt genomförs.

För kulturutövarna har detta år enligt Järvinen alltså varit en oerhört påfrestande tid.

– Det går ingen större nöd på oss som inte behöver livnära oss på att uppträda, men för heltidsartister och konstnärer har till och med planering varit svårt i år, eftersom restriktionerna till exempel gällande publikantal sågat av och an.

De finlandssvenska fonderna har tacksamställt upp för att försöka hjälpa upp med att hålla kulturarbetarna vid liv då de inte fått speciellt mycket från statligt håll, men utan publik är det egentligen inte så mycket någon kan göra.

–Till exempel SFV har dessutom mycket begränsade möjligheter att ställa upp, eftersom SFV:s bidrag inte bara handlar om enskilda konstnårsutövare.

LÅNGA SPÅR EFTER NEDSTÄNGNINGARNA.

Utöver den konkreta och akuta situationen misstänker Järvinen att alla inte riktigt ännu förstår vad det hela dessutom

kommer att leda till på sikt, om man inte tar hand om kulturbranschen.

– Man tänker lätt att det här är någonting onödigt, det som man kan klara sig utan under tuffa tider. Men om man tillåter kultur- och konstfältet att gå under så undrar jag nog vad vi skall fortsätta med sedan då läget normaliseras? Man glömmer också att fältet är en stor sysselsättare i Finland.

Då detta skrivs är läget ganska lugnt, men media hjälper inte alltid till.

– Det görs stora rubriker om enskilda fall, och restauranger sätts i karantän och stängs, även om det visar sig att ingen annan smittades vid det enskilda tillfälle då en smittad rört sig där. Vad som behövs nu är is i hatten: både de som överdriver smittorisken och de som avfärdar hela grejen gör ingen nytta just nu. Vi behöver röra oss någonstans i mitten av dessa motpoler.

OMBYTTA ROLLER. På FSU ansökte Järvinen om finansiärens pengar, på SFV kommer han att bestämma om fördelning av pengar till liknande organisationer.

– Jag hoppas att jag därför kan bidra med insikter om hur saker och ting funkar där ute, på gräsrotsnivå. Det är lätt att prata om hur allt borde vara, och förstås skall en SFV-styrelsemedlem också ha SFV:s bästa i åtanke då pengar delas ut – det skall ju också finnas kontinuitet i verksamheten. Men det är också bra att höra hur det egentligen står till där ute på fältet.

Det är enligt Järvinen lätt hänt att de som fått bidrag börjar säga det som man tror att finansiären vill höra, så att man också nästa år skall få bidrag.

– Med sådan information gör man som bidragsgivare inte så mycket – man måste höra hur det egentligen är ute på fältet.

Tomas Järvinens doktorsavhandling handlade delvis om samma tema, och även om myntets andra sida, så kallad mission drift – att organisationerna inom tredje sektorn och frivilliga sektorn börjar driva iväg utanför sina ursprungliga, kanske även i stadgarna nedskrivna syften. Avhandlingen handlade specifikt om kulturhus.

– Det är en balansgång. Alla organisationer upplever mission drift i mer eller mindre utsträckning. Det finns ju sällan något som skulle vara ”mitt-i-prick”. Och man kan också säga att mission drift behövs för att utforska nya innovativa sätt att göra saker.

Om man till exempel har ett kulturhus i tankarna säger Järvinen att det snäva missionstänkande skulle begränsa verksamheten till artisteri.

Tomas Järvinen och Henrik Strang tar emot ett Emma-pris 2020 i kategorin barnmusik, för *Ett album för äldre barn*.

Jag hoppas att jag kan bidra med insikter om hur saker och ting funkar där ute, på gräsrotsnivå.

– Men enbart i det finns inte ekonomi. Då måste man börja gå lite i utkanterna av missionen, och satsa även på till exempel ett café eller en restaurang. Då har du verksamhet som stöder och möjliggör den egentliga missionen, trots att den ingens står skrivet att organisationen skall bedriva restaurangverksamhet. Men det ena möjliggör det andra. ”Vi gör kvalitativ mat för att möjliggöra förmånlig kultur”, som en av mina respondenter sade.

Det finns enligt Järvinen därför ingen paradox mellan konst och ekonomi.

– Men ett företag eller en förening kan naturligtvis inte heller enbart stirra på ekonomin. Det måste också finnas kvalitet, och det är konsten i en konstförening.

Det kanske bara har gått så att det uppstått ett slags paradoxtänkande kring detta i den kulturella världen.

INTE BARA UNDERSTÖD. Många tror att finlandssvenska aktörer har det lättare förspant än sina finskspråkiga systrar och bröder tack vare de finlandssvenska fonderna, men det stämmer inte nödvändigtvis.

– Även om kontakterna kanske kan vara lite tätare i ett mindre samhälle, lever man förstås enligt begränsningar. Och det går framför allt inte att växa och utvecklas enbart på understöd. Det måste också finnas egna intäkter. Siktar man så att säga på att enbart ha fasta kostnader och intäkter har man heller ingen resiliens gällande plötsliga överraskningar.

Framst ser Järvinen i Svenskfinland ändå en oerhörd kämpaglöd, där fondbidragen allt som oftast utgör mindre än tjugo procent av omsättningen – ett slags idealtillstånd. Men man måste också minnas, att konkurrensen om publikens pengar varierar stort från ort till ort.

– Om det på orten finns biografier, museer och utställningar är det förstås en större utmaning att driva ett kultur- eller konserthus. Man kan ju oftast också bara få så många på plats som det finns människor på orten. Så man skall inte vänta sig mirakel, eller jämföra sig med Helsingfors – i Helsingfors finns det alltid publik för nästan vad som helst.

Svenskfinland har framför allt enligt Järvinen inget att skämmas för.

– De finns de som tittar på antalet deltagare i projekt i förhållande till mängden utdelade pengar och tror sig kunna mäta framgång på så vis. Då ser det lätt ut som om arrangören på vissa håll inte lever upp till allmänna prestationskrav. Men det stämmer inte om man granskar det hela noggrannare – man bör alltid jämföra antalet deltagare med potentiella antalet deltagare på just den orten där verksamheten äger rum. Varje utdelad euro genererar garanterat flera nya euron i Svenskfinland. Vi har väldigt duktiga evenemangsarrangörer här. ■

Björn Teir:

Traditionella kontor har nu mindre dragningskraft

Text & Foto *Rabbe Sandelin*

Björn Teir jobbar till vardags på konsultföretaget Haahela, en projektledningsbyrå och programutvecklare inom bygg- och fastighetsbranschen. I SFV:s kapitalförvaltningsråd axlar han därför rollen som fastighetsexpert. Fastigheterna utgör idag cirka trettio procent av SFV:s förmögenhetsmassa – den förmögenhet som årligen skall avkasta pengar bland annat till SFV:s bidragsverksamhet och SFV:s egen verksamhet.

Förr i världen var många föreningars, stiftelsers och fonders förmögenhet till största delen bunden i fastigheter, medan man på senare tid strävat till att ha en effektiv fördelning mellan fastigheter och aktier eller andra värdepapper. Hur ser Björn Teir på denna balansgång – vad är det optimala?

– Just nu utgör fastigheterna cirka 30 procent av SFV:s förmögenhetsmassa. Det är vad föreningen bedömt att är optimalt.

Teir säger att alla investeringsformer har både fördelar och nackdelar.

– Det som är bra med välförvaltade fastigheter som investeringsinstrument är att de över lång tid har en jämn och bra kassaflödesavkastning, vilket förstås passar en förening som SFV, vars verksamhet också skall vara långsiktig. Fastighetsnissar som jag har förstås alltid en förkärlek för fastigheter som investeringsobjekt, men de har nog också utmaningar.

Björn Teir nämner att fastigheter inte är speciellt likvida – de är alltså inte så lätta att fort omvandla till pengar, om det skulle bli av nöden.

– Fastigheter kräver också en aktiv insats när det gäller förvaltningen. Aktier och värdepapper kräver inte underhåll på samma sätt som en fastighet, som fort kan förlora i värde om den inte sköts på rätt sätt. Man måste också se till att ha optimala hyresgäster och hyresnivåer.

Björn Teir påminner ändå om att man kan äga fastigheter på många sätt.

– SFV äger fastigheter direkt, men det finns idag också olika slag av fastighetsfonder, och förstås börsnoterade fastighetsbolag. Fastighetsfondernas fördel är att de ökar likviditeten. Det går alltså fortare att göra förändringar i förmögenhetsmassan, ifall världen förändras.

Teir nämner som en stor förändring vårens coronapandemi, som på en gång placerade till exempel ägandet av kontorsfastigheter i nytt ljus.

– Många började jobba på distans, antingen heltid eller deltid. Även om inte

alla kommer att fortsätta med distansarbete då läget normaliseras, så kommer säkert en hel del att fortsätta. Behovet av kontorslokaler kommer alltså att förändras framöver, då företagen funderar över sina fastighetskostnader i ett läge då till exempel bara femtio procent av arbetstagarna är på plats på kontoret.

Björn Teir tror vi i framtiden i stället för traditionella kontor behöver en ”landing zone” där man kan träffa kolleger och kunder, och ha internt utvecklingsarbete.

– En sådan utveckling bådär kanske inte så gott för de businessparker som vuxit upp längs med ringvägarna, speciellt då folk på grund av pandemin inte vill jobba i landskapskontor. Attraktivare är ju då ett litet centralt beläget kontor i en stadskärna, med allt det serviceutbud som där erbjuds under lunch eller efter jobbet, som variation till vardagen i distansarbetsmiljö.

EXCEPTIONELLA TIDER. När det gäller hela investeringsmarknaden är läget i något slags icke tidigare skådat skede.

” *Världen är överkapitaliserad. Centralbankerna har pumpat in massiva mängder kapital som söker investeringsobjekt.*

Räntorna är noll eller till och med negativa, och börskurserna slår nya rekord, tydligen helt fränkopplade från real ekonomin, som drabbades hårt av coronanedstängningarna. Allt detta påverkar också fastighetsmarknaden, säger Teir.

– Världen är överkapitaliserad. Centralbankerna har pumpat in massiva mängder kapital som söker investeringsobjekt. Många är kortsiktigt ute efter att parkera pengar så att man får ut avkastning i en tid av negativa räntor, men det finns också långsiktiga investerar.

Fastigheterna i Helsingfors och i Finlands tillväxtcentra lockar därför nu till sig ännu fler utländska investerare. Björn Teir ser det som bra att vi

är intressanta, men intresset har även medfört att fastighetspriserna gått upp ordentligt.

– Man kan fråga sig om prisnivån börjar bli för hög, relativt till vad man kan få fastigheten att avkasta – idén är ju ändå att fastigheterna skall kunna avkasta på lång sikt.

Teir säger också att vi småningom kanske borde diskutera – liksom man redan tidigare gjort gällande börsnoterade finländska företag – ifall det finns ett mervärde i att hålla fastighetägandet i inhemska händer.

– En stor del av fastigheterna i centrala Helsingfors ägs idag av utländska aktörer. Det kan förstås vara helt okej, men det är bra att minnas att det också kan ha följder. Om din hyresvärd sitter

i London eller New York, blir det ganska många mellanhänder som skall se till att du får det du behöver som hyresgäst, om du har en verksamhet som över tid kräver flexibilitet av lokalerna. Det kan göra vardagen ganska mycket jobbigare.

Teir säger att det även finns nationella och säkerhetspolitiska aspekter.

– Inte är det väl idag direkt något problem att sälja till en tysk investerare, men vad händer om denna tyska ägare börjar se på fastigheter mer ut private equity-synvinkel, mera som spelpapper, och fastigheten plötsligt hamnar i händer som kanske inte alls är världens bästa hyresvärdar?

Teir säger att alla investeringar idag handlar även om annat än det strikt ekonomiska avkastningsvärdet, och vi borde enligt Teir alltid diskutera de här aspekterna öppet.

– En fastighet stannar ju kvar i Finland – och lokalerna borde alltid betjäna oss som bor och verkar här – även om ägandet vandrar iväg. ■

Marjo Berglund: Ett kvartal för SFV är 25 år

Text Rabbe Sandelin ~ Foto Helsingfors universitet

Marjo Berglunds titel på Helsingfors universitet är kvestor, vilket visar att tjänstens anor går tillbaka till universitets äldsta historia, som började år 1640. Ekonomichef säger man idag, och jobbet innebär helhetsansvaret för universitets samt universitetkoncernens ekonomi, placeringar, finansiering och investeringar. Och det är inget litet ansvar.

I dag är balansomslutningen för Helsingfors universitets koncern, med dotterbolag och två stiftelser cirka 1,7 miljarder euro, och omsättningen cirka en miljard. Universitet finansierar alltså inte sin verksamhet enbart med statlig finansiering eller anslag från Finlands akademi och andra stiftelser, utan en del pengar kommer från intäkter som de egna fastigheterna och investeringarna genererar.

– Universitet hyr inte just alls lokaler, utan vi äger närmare 100 fastigheter. Utöver Helsingfors finns det fastigheter runt om i Finland, från Kemi till Hangö, och till och med en forskningsstation i Kenya.

Fastighetsmassan är värderad till över en miljard euro. Utmaningen utgörs av att den består av både gamla hus och nya hus, samt tomter. Värdet på universitets och de universitetsägda fondernas investeringsportfölj uppgår

för sin del i dag till cirka 500 miljoner euro.

– Vi tänkte att ett universitet måste utnyttja den teoretiska kunskap som finns, så därför investerar vi forskningsbaserat. I portföljen finns främst indexfonder och räntepapper, och när det gäller vår egen forskning satsar vi även i egna spinout-företag som arbetar med de patent vi tagit ut till exempel på mediciner, berättar Berglund.

De här företagen är nu närmare trettio

*Vi känner bra till orsakerna till varför läget är vad det är.
En annan sak är hur vi skall komma helskinnade ur det hela.*

till antalet. En del listas också på börsen. Arbetsfältet för Marjo Berglund är alltså mycket brett.

– Om jag skulle börja byta jobb tror jag nog det skulle vara svårt att hitta ett jobb med lika bred ekonomisk horisont.

Det är denna breda erfarenhet som Marjo Berglund nu hämtar till SFV:s kapitalförvaltningsråd. Hur ser hon på olika investeringsinstrument?

– När man tänker på universitet blir det naturligtvis mycket fastigheter, eftersom vi har fysisk verksamhet, och vi har kalla vintrar i Finland. Vi måste så att säga ha tak över huvudet. Och till åttio procent är det dessutom fråga om lokaler som inte går att hyra ut i vanlig bemärkelse: laboratorier, stora föreläsningssalar och så vidare.

FASTIGHETER ELLER AKTIER? Marjo Berglund säger att det inte finns någon magisk formel eller optimal balans när det gäller vad som är bättre: fastigheter eller andra investeringar, som till exempel börsaktier.

– Det beror egentligen på när man behöver pengar, och hur mycket. När jag tittat på SFV:s bokslut ser jag att man för utdelningen behöver cirka fyra miljoner euro per år, och samma summa varje år, eftersom man inte plötsligt ett år kan avbryta den verksamheten. Det

är då den siffra jag utgår ifrån, för att se hur den penningssumman på bästa och effektivaste sätt kan fås fram.

Marjo Berglund påminner om att konjunkturer och även tidsandan växlar.

– Då jag arbetade på Helsingfors universitets studentkår, som i hundra år ägt sina fastigheter i Helsingfors centrum – med höga hyresintäkter – så sprang under en viss tid placerarna där och förvånades över att vi äger våra egna fastigheter. Men om några år var de tillbaka och berömde oss för hur kloka vi var som inte sålt dem.

Marjo Berglund säger att dagens ekonomiska läge, med många osäkerhetsfaktorer, är mycket intressant.

– Vi känner bra till orsakerna till varför läget är vad det är. En annan sak är hur vi skall komma helskinnade ur det hela. När man tänker på aktörer som universitet, studentkåren eller Svenska folkskolans vänner borde begreppet ”kvartal” alltid läsas som 25 år. Vi är alltså långsiktiga placerare, och inte spekulanter.

RÄKNA UT RISKTAGNINGSFÖRMÅGAN.

Det som Berglund gör är att räkna ut vad organisationen behöver, vad den inte behöver och vad den skall spara till. Placeringsstrategin skall sedan utgå ifrån att man räknar ut sin teoretiskt sett

största risktagningsförmåga. Hur mycket kan aktieportföljen till exempel förlora i marknadsvärde vid ett kursfall?

– Sedan skall styrelsen bestämma om detta; vad klarar man av, så att man ändå har pengar till den utdelning som skall skötas. Då detta är beslutet, kan vi ta vår position, och därefter behöver vi egentligen inte bry oss så mycket om vad som händer i världen. Riskbedömningen skall alltså vara klar innan stormen.

Under uppgångar kan det vara frestande att dras med i spekulativa investeringar, men samma försiktighet som långsiktiga investerare skall idka där, skall gälla även då det värsta händer.

– År 2007–2008 jobbade jag ännu på studentkåren. I de panikartade stämningarna efter kraschen slutade jag helt enkelt rapportera till styrelsen. När alla rusar mot utgångarna skall en långsiktig placerare sitta på händerna. Förhastade åtgärder leder sällan till bra resultat.

Marjo Berglund säger att hon varit medlem i SFV:s kapitalförvaltningsråd för kort tid för att uttala sig i detalj om SFV:s ekonomi.

– Jag måste ha en längre genomgång med ekonomichefen för en sån sak. Men en snabb titt på bokslutet visar att SFV åtminstone inte har lån, och att fastigheterna avkastar. Det är bra. Där finns absolut inget oroväckande. ■

Text Mikael Sjövall ~ Foto Patrik Rastenberger

HBL JUNIOR

*ska locka ny generation
av tidningsläsare*

Det är inte varje dag som ett finlandssvenskt mediehus kan briljera med domänvinster eller nya tidningar. I september föddes den efterlängtade barntidningen HBL Junior tack vare de finlandssvenska fondernas ekonomiska uppbackning.

Tidningen är jättebra, utropar **Aurora Lintuniemi**.

Hon får medhåll av klasskamraterna **Mina Jauhiainen** och **Ronja Öfversten** som nickar instämmande.

– Artikeln om coronahundarna var intressant, svarar **Hilda Andersson** och **Hilma Tani** med en mun.

Platschef **Robert Lindholm** vid Hoplaxskolan i Kårböle har samlat en liten testgrupp med elever från skolans femte klass. Barnen har lovat recensera

den nya barntidningen *HBL Junior* och de tar sitt uppdrag på största allvar. Tidningen har lästs och tummats från pärm till pärm. Även kritiska röster kommer till tals.

– Tidningen var lite tunn. Den kunde vara tjockare med ännu fler artiklar, säger **Anton Karlström**.

TRUMP ENGAGERAR. Artikeln om **Donald Trumps** iver att förbjuda appen Tik Tok väcker illmariga flin och texten om utvecklingen av ett vaccin mot coronaviruset har fastnat i minnet. Test-

gruppen är överens om två saker. Tidningen ska innehålla nyheter och den ska publiceras på papper, slår barnen fast.

– Den känns mer som en riktig tidning när den är tryckt på papper, säger **Edvin Weckman**.

De lättlästa texterna får mycket beröm liksom redaktionens beslut att anlita barnreportrar på olika håll i Svenskfinland.

– Jag tycker om att läsa texter om sådant som har hänt nyligen i Finland. Nyheter är intressanta, säger **Ronja Öfversten**.

Barn är samhällsintresserade och söker efter tillförlitlig information på rätt nivå i en tid då de översvämmas av fake news.

HBL Juniors barnreportrar har sporrat en del av testgruppens medlemmar att fundera på en framtid som journalist.

– Då kunde man få träffa intressanta människor och lära sig nya saker, säger **Mina Jauhiainen**.

EN LÅNGVARIG DRÖM. Responsen i Kårböle är inte helt främmande för redaktionen på Mannerheimvägen 18. Processen med att lansera *HBL Junior* har pågått en längre tid och tidningens utformning, format och innehåll har testats grundligt med hjälp av KSF Medias egna testgrupper som har bestått av såväl barn som föräldrar.

– Jag har drömt om möjligheten att ge ut en barntidning på svenska i flera år. Det känns fint att det här äntligen blir verklighet, säger chefredaktör **Susanna Landor** på *Hufvudstadsbladet*.

Bitarna föll på plats när fyra finlandssvenska fonder meddelade att de ville stödja uppstartsfasen och därmed underlätta lanseringen av barntidningen. Svenska folkskolans vänner backar upp satsningen med ett understöd på 40 000 euro.

– Läsfrämjande insatser är en hjärtefråga för SFV. En nyhetstidning för unga läsare främjar det kritiska tänkandet, stärker språket och höjer bildningen. Satsningen är helt i linje med de mål vi har för utdelningen, säger kanslichef **Johan Aura** på SFV.

Utöver SFV har det vågade projektet fått understöd av Svenska kulturfonden, Konstsamfundet och Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne.

– Den här satsningen ligger så i tiden. Barn är samhällsintresserade och söker

efter tillförlitlig information på rätt nivå i en tid då de översvämmas av fake news, säger Susanna Landor.

KSF Media har hämtat inspiration till exempel från *Svenska Dagbladets*, *Dagens Nyheter* och *Aftenpostens* motsvarande barntidningar. *Helsingin Sanomats* satsning på tv-programmet och tidningen *Lasten Uutiset* har också tjänat som viktiga referensramar.

– Vi vill ta barnen på allvar och erbjuda dem kvalitativt innehåll. Och så satsar vi på en sådan nyhetsprofilering och vinkling som är relevant för dem, säger Landor.

BAKGRUND OCH ANALYS. Seriösa nyheter har varvats med lättsammare innehåll såsom pyssel, frågespalter, humanintrest, krönikor och matrecept.

– Vår målgrupp är barn i åldern 7–14, men jag hoppas att även vuxna läser tidningen. Vi vill ge bakgrund, analys och sammanhang till sådana nyheter

som ibland uppfattas som komplicerade, säger projektansvariga **Maria Saaristo** som svarar för produktionen av den nya barntidningen.

HBL Junior publiceras varannan vecka. De fyra första numren delas ut gratis till alla svensk- eller tvåspråkiga familjer som har barn som tillhör målgruppen. En papperstidning var testgruppernas uttryckliga önskemål. I framtiden kommer redaktionen att lägga ut valda godbitar också på nätet liksom en e-tidning för att underlätta marknadsföringen i sociala medier, men huvudprodukten förblir den tryckta versionen av barntidningen.

– Barnen vill veta hur världen fungerar. Vi måste kunna förklara varför till exempel Brexit och USA:s presidentval är viktiga och hur de påverkar oss i Finland, säger Saaristo.

Hon medger utan omsvep att det inte blir lätt att hitta rätt tonfall och vara saklig utan att låta tråkig.

Till vänster: För Susanna Landor är HBL Junior drömmarnas uppfyllelse. Till höger: "Barnen vill veta hur världen fungerar", säger Maria Saaristo på HBL.

–Texterna ska ha ett flyt så att man orkar läsa tidningen. Till exempel upprabblingar av grejer, som är rätt så vanliga i vuxentidningar, kan lätt döda en artikel i en barntidning, säger Saaristo.

Tidningen riktar sig till alla svensk-kunniga barn i Finland, inklusive språk-öarna utanför kustregionerna. Och självfallet ska det ingå nyheter om barn för barn, utlovar Saaristo.

– Vilka Youtubers tittar barnen på i Lovisa? Vad gör barn och unga på fritiden i Närpes? Hur gör man ett gott mellanmål för familjen? Bland annat sådana frågor tar vi upp för att varva tunga nyheter med lättsammare stoff, berättar hon.

KÄNDISKOCKAR TILLREDER MELLANMÅL.

I tidningen ingår också en del regelbundet återkommande standardspalter där experter svarar på barnens frågor. Till exempel kändiskockarna **Filip Langhoff** och **Linda Stenman-Langhoff** har en egen spalt där de delar med sig av sina recept och hjälper barnen att hitta rätt i köket.

– Förr i världen satt barnen och lekte på köksgolvet och följde med när de vuxna kockade. Barn engageras av att det händer saker och ting i köksmiljön. Vi vill välkomna barnen till köket igen, säger Linda Stenman-Langhoff.

Vad vill ni förmedla för budskap i era spalter i HBL Junior?

– Vi vill säga att gott kan vara enkelt. Och att det ska vara roligt att kocka.

Filip Langhoff och Linda Stenman-Langhoff.

Man får kladda och söla, förutsatt att man städar upp efter sig när maten är klar, säger Filip Langhoff.

Paret Langhoffs smarriga matrecept kommer bland annat att kretsa kring snabba, läckra mellanmål som man kan tillreda när man kommer hem från skolan och är på väg till träningarna. Men det blir också recept till middagar, efterrätter och bakverk som ska sysselsätta *HBL Juniors* läsare.

– Det mesta ska man kunna tillreda av ingredienser som finns i kylskåpet. Det gäller att vara kreativ. Det viktigaste är att man känner glädje och stolthet över att man kan laga sin egen måltid, säger Filip Langhoff.

DEBET OCH KREDIT. *HBL Juniors* ekonomi är tryggad för åtminstone två år. Därefter står det klart om KSF Media har lyckats skapa de ekonomiska förutsättningarna för att trygga en fortsatt utgivning.

– Vi hoppas på så många prenumeranter som möjligt eftersom vi ser på det här som en långvarig satsning. Det är jätteviktigt att inspirera barn till läsning, erbjuda dem pålitliga nyheter och stärka deras svenska, säger Landor.

HBL har trots det fattat principbeslutet att inte publicera annonser i *HBL Junior*.

– Marknaden är liten, vilket innebär att vi måste tänka utanför lådan för att lyckas. Utöver den primära målgruppen så kan jag tänka mig att tidningen kunde fungera också för vuxna som pluggar svenska och vill hitta en inkörsport till Svenskfinland, säger Landor. ■

Med hjälp av Vännerna

HBL JUNIOR

Fokusområde: Högklassig språkpedagogik och språkmedvetenhet

Beviljat ändamål: HBL Junior är ett nyhetsmagasin på svenska för barn i ålder 8-13 år.

Bidragsmottagare: KSF Media

Beviljat belopp: 40 000 euro

Tidsperiod: 1-12.2020

Förväntat resultat: Ett ökat intresse och engagemang för nyheter och samhällsfrågor bland barn.

När åldern väger tungt

Jag var fyrtio år gammal när jag fick möjligheten att arbeta projektbaserat i Medelhavsområdet inom kultur- och utbildningsbranschen. Till mina uppgifter hörde till exempel att förhandla med mustaschprydda hotelldirektörer, och jag märkte inledningsvis att jag inte alltid riktigt togs på allvar.

Det var först när några av mina sydländska vänner upplyste mig om att vi ”ljusa” nordbor har en tendens att se betydligt yngre ut i sydlänningarnas ögon än vad vi i själva verket är, som poletten föll ned. I dessa länder värderas ålder och erfarenhet högt, vilket jag då till synes inte hade. Den första tveksamheten berodde alltså inte på att jag var kvinna som jag först trott.

I kommande samtal och förhandlingar var jag noggrann med att i ett tidigt skede få chansen att inflika att jag hemma i Finland redan hade vuxna barn. Min position förändrades som genom ett trollslag. Det visade sig att många av mina samarbetspartner trott att jag var i 25–30 årsåldern, nygift och utan barn. Lyckades jag i en mötessituation dessutom involvera någon äldre person med gnistrande grått hår som stödde mina åsikter, var framgången ett faktum.

De här erfarenheterna står i bjärt kontrast till dem som många finländare och nordbor möter i dagens arbetsliv. Åldersdiskriminering är förbjuden, men den gömmer sig ofta under andra täckmantlar. Redan när man passerat fyrtio börjar stigande ålder, trots gedigen kompetens och erfarenhet, vara en belastning inom många branscher. När man fyllt 55 år är det få som kan drömma om att bli tagna på allvar i rekryteringsprocesser, och det här gäller i synnerhet kvinnor.

Samtidigt matas vi ständigt med information om höjd pensionsålder och vikten av att jobba länge. Hur ska ekvationen gå ihop? Det är någonting som skaver rejält i vår nordiska välfärdsmodell.

Det här utbredda problemet har kulturjournalisten **Sirpa Pääkkönen** valt att belysa i en viktig bok (*Pätkiä & potkuja – Naisten kokemaa ikäsyrjintää työelämässä*). Boken som utkom våren 2020 belyser särskilt kvinnors erfarenheter av att bli förbisedda på grund av ålder.

Allt det här väcker också tankar om när vi egentligen är som smartast i livet. Och här visar färsk forskning att det inte är så entydigt klart att vi skulle bli varken klokare eller dummare med åren. Förmågan att snabbt ta in ny information minskar ofta med stigande ålder, men samtidigt stärks en annan typ av intelligens. Den som bygger på att man lättare kan se mönster och sammanhang och dra nytta av tidigare erfarenheter och inlärt beteende.

Fiffiga arbetsgivare inser snabbt, åtminstone utgående från de här forskningsresultaten, att ett åldersmässigt blandat team är mer effektivt än ett team med homogen åldersstruktur.

I dessa utmanande tider då vi tvingas söka nya vägar för vår ekonomiska överlevnad, kunde vi åtminstone i det här avseendet snegla lite på kulturer som inte per automatik ser levnadsår som en belastning. Det handlar om att ompröva föreställningar och attityder som vi tillskansat oss av hejdlös vana och som inte bygger på fakta, och som just av den orsaken behöver omprövas.

Camilla Lindberg

CAMILLA LINDBERG ÄR LÄRARE, JOURNALIST OCH HAR ÄVEN SKRIVIT FLERA PLATS BIOGRAFIER.

”

Ett åldersmässigt blandat team är mer effektivt än ett team med homogen åldersstruktur.

Validera mera

– få studiepoäng för utbildningar inom tredje sektorn

Text Karin Lindroos

Hur skulle det vara att få studiepoäng för kursen inom föreningen? Det är möjligt! Validering av utbildningar inom tredje sektorn och fria bildningen är på framfart.

Validering innebär att du får studiepoäng för ditt deltagande i kurser och utbildningar arrangerade av föreningar och förbund. Studiepoängen kan sedan tas i beaktande i gymnasiet, yrkesskolan eller högskolan.

– Vi lär oss på många olika sätt, bland annat genom att vara aktiva inom föreningslivet.

Validering handlar om att identifiera och erkänna det kunnande som du fått någon annanstans än på en traditionell utbildning eller i en skola, förklarar **Anna-Karin Öhman**, som ansvarar för utvecklingsarbetet kring validering på SFV:s studiecentral.

Vid Hanken kan man från och med 2020 bli antagen till kandidatutbildningen på basen av särskilda meriter, det vill säga det kunnande som man förvärvat vid sidan om studierna på andra stadiet.

– Hanken anser att det är otroligt viktigt med unga samhällsaktiva individer, vilket man även ser på det sätt som handelshögskolans strategi lyfter fram samhälleligt engagemang, säger **Hanna Engblom**, antagningsplanerare på Hanken.

– Antagningen på basen av särskilda meriter infördes för att locka duktiga sökande som visat målmedveten och engagerad aktivitet utöver studierna på andra stadiet – det finns så många duktiga individer som arbetar passionerat för någonting på fritiden och samtidigt klarar av att få goda vitsord.

Anna-Karin Öhman. FOTO: KARIN LINDROOS

– Dessutom vill vi på Hanken såklart även diversifiera poolen av sökande; ju mer diversifierade klassrummen är, desto intressantare diskussioner blir det.

Enligt Engblom tillägger att sökandes meriter bör vara exceptionella, det vill säga på en nivå som är klart högre än jämnårigas prestationer i medeltal och helst på internationell nivå.

En särskild merit kunde exempelvis tänkas vara aktivitet på internationell nivå inom frivilligverksamhet.

VALIDERING I PRAKTIKEN. Just nu är Finlands Svenska Scouter den enda finlandssvenska organisation som validerar utbildningar. Under hösten 2020 kommer också Finlands svenska 4H att erbjuda möjligheten.

Scouterna arrangerar årligen flera ledarskaps- och färdighetsutbildningar, och sedan 2015 kan åtta av utbildningarna ge studiepoäng. I praktiken får deltagaren ett kursintyg med en studie-

Heidi af Heurlin. FOTO: KARIN LINDROOS

poängsrekommendation, som hen sedan tar med sig till sin läroanstalt.

– Allt som oftast är det studerande på andra stadiet som väljer att ansöka om ett officiellt intyg med en studiepoängsrekommendation. Den huvudsakliga utbildningen som validerats är ”Grundutbildning för scoutledare”, som går under två veckoslut plus ett självständigt arbete. Den ger sju studiepoäng, berättar **Heidi af Heurlin**, koordinator med ansvar för utveckling av utbildningsområdet hos Scouterna.

Då Scouterna började med validering 2015 kunde man långt ta modell av takorganisationen Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter rf. Men arbetet krävde också några månaders arbete i samarbete med SFV:s studiecentral. Alla utbildningsplaner, kursupplägg, böcker och material samlades in och strukturerades.

Möjligheten att få valideringsintyget fås enkelt med några klick, men ännu är antalet deltagare som väljer att ansöka

om intyget med en officiell studiepoängsrekommendation inte jättehögt, berättar af Heurlin.

För att öppna upp vad validering innebär har Scouterna bland annat skickat ut information om valideringen av scoututbildningarna till rektorer på andra stadiet. Och antalet som ansöker om intyget stiger för varje år, även om det inte går att lova att alla studiepoäng alltid räknas till godo. Det är upp till läroanstalten.

LEDARKURSER KAN GE STUDIEPOÄNG.

Förhoppningen från SFV:s håll är att fler organisationer i Svenskfinland erbjuder validering av sina utbildningar framöver.

– Många förbund och föreningar har återkommande utbildningar som kunde valideras. Det är fina utbildningar med gediget innehåll. Ett bra exempel är olika ledarutbildningar, där deltagaren efter utbildningen också praktiskt fungerar som ledare inom exempelvis barnverksamhet. Ett löfte om två eller flera studiepoäng för en ledarkurs kan också locka deltagare, tipsar Öhman.

Öhman lyfter engagemang i föreningslivet och de erfarenheter som det ger – ansvarstagande, drivande av sakfrågor, samarbete – som kompetenser och förmågor som i dag efterfrågas i arbetslivet. ■

Förbund & föreningar – Kom igång med validering!

- Som förbund eller förening behöver ni tillsammans med SFV:s studiecentral se över er utbildning och skapa en plan för valideringen. Planen jämförs mot EQF (European Qualifications Network), som är ett system för att jämföra olika utbildningar inom EU. Därefter utreds hur många studiepoäng utbildningen kan ge – 1 studiepoäng motsvarar 27 timmars arbete.

SFV:s studiecentral stöder er under hela vägen. Ta kontakt med Anna-Karin Öhman på SFV:s studiecentral ifall ni vill börja validera utbildningar.

Grundledarutbildning för scouter 2015. Grundledarutbildningen berättigar till ett officiellt intyg med en studiepoängsrekommendation. FOTO: FINLANDS SVENSKA SCOUTER/LINUS TÖRNQVIST

På svenska i Tammerfors

Text & Foto Karin Lindroos

Ett stenkast från järnvägsstationen i Tammerfors, på andra våningen i ett våningshus på Otavalankatu, finns Nordens Hus, en hubb för det svenskspråkiga i Tammerfors.

Här samsas Luckan, Svenska Klubben, SFP i Tammerfors och flera andra svenskspråkiga föreningar om en sal, konferensrum och bibliotek.

Tidigare var det långt Svenska Samskolan i Tammerfors, med drygt 300 elever, som var navet för det svenska i Tammerfors. Men det behövdes flera svenska rum, säger Nordens Hus ordförande **Rikard Bjurström**.

– Vi märkte att eleverna hade en uppfattning om att det inte finns svenska någon annanstans än i skolan. Vi grundade Nordens Hus år 2011 bland annat för att påvisa att svenskan finns annanstans också, berättar Bjurström.

KULTUR OCH KONTAKTER PÅ LUCKAN.

Nordens Hus är ett steg mot att göra svenskan och den finlandssvenska kulturen synligare i Tammerfors. Luckans etablering i staden ett annat. Från och med 2015 har Luckan och verksamhetsledare **Tuija Laurén** betjänat såväl finlandssvenskar som finskspråkiga som sökt sig till Otavalankatu för information och umgänge.

Många kommer in för att få information, tips om samarbetsparter och verksamhet. Bokbytarhyllan med svenska böcker är särskilt populär, berättar Laurén.

Kulturverksamheten för barn är särskilt viktig. Bland annat erbjuder Luckan barnteater och konserter på svenska, föräldracaféer och den populära läsläsningsklubben Läxis, för årskurs tre till sex.

SAMARBETE GER SYNLIGHET. På en språkö är samarbete föreningar emellan av största vikt. Tillsammans kan man erbjuda en verksamhet med bredd.

– För oss är det inte så stor skillnad vem som är vem och gör vad, utan vi jobbar alla tillsammans över föreningsgränserna, förklarar Bjurström.

Kontakten till övriga Svenskfinland är viktig att upprätthålla, och där har Luckan varit en viktig knutpunkt.

– När man anordnar något på svenska i Tammerfors behöver man alltid hjälp utifrån. Luckan med sina kontakter är en ypperlig nätverksbyggare med resten av Svenskfinland, säger Bjurström.

Förutom sal och konferensutrymme erbjuder Nordens Hus i Tammerfors också läsning i ett litet bibliotek. På bilden Nordens Hus ordförande Rikard Bjurström.

Verksamhetsledare Tuija Laurén bistår Luckans besökare med information om det finlandssvenska kulturfältet och aktuella evenemang i Tammerfors.

STÄRKER DEN FINLANDSSVENSKA IDENTITETEN. Den finlandssvenska kulturen frodas i Tammerfors, och föreningarna är redo att nå ut ännu bredare för att stärka den finlandssvenska identiteten på språkön. Under 2020 är planen bland annat att nå ut till ännu fler barn, bland annat med hjälp av ett bidrag från SFV.

– Att skapa långsiktig kulturverksamhet på språköarna är i linje med våra fokusområden. Då man stärker den lokala kulturen, stärks det svenska språket och därmed den finlandssvenska identiteten. Svenskans synlighet på språkön är också viktig. Genom synlighet kan attityden till det svenska främjas bland finskspråkiga, säger **Viveka**

Åberg, sektoransvarig, Kultur och bibliotek, på SFV.

På Nordens Hus och Luckans gemensamma verksamhetsplan för hösten står bland annat en programspäckad Svenska veckan, med till exempel en helt svensk barnkonsert där både finsk- och svenskspråkiga är inbjudna. Också författarböcker, bio och program för skolorna är inplanerat.

– Som finlandssvenska tammerforsare ses vi inte som något hot, utan som ett trevligt inslag, och är nöjda med vår skola och det finlandssvenska föreningslivet. Men nu är vi redo för att nå ut bredare, säger Bjurström.

Läs mer om verksamheten och höstens program på nordenshus.fi och tfors.fi. ■

Med hjälp av Vännerna

NORDENS HUS I TAMMERFORS

Fokusområde: Bärkraftiga modeller för långsiktig kulturverksamhet

Beviljat ändamål: En gemensam samlingspunkt, ett svenskt rum, som är lättillgängligt för alla ålderskategorier, där olika kultur-evenemang, teaterföreställningar, verkstäder och sagostunder ordnas.

Bidragsmottagare: Nordens Hus i Tammerfors rf

Beviljat belopp: 2 000 euro

Tidsperiod: 1-12.2020

Förväntat resultat: En förstärkt finlandssvensk identitet och ökad synlighet av det svenska.

Unga skapar

FRED

i finländska städer

Tusentals ungdomar och hundratals goda gärningar. Gutsy Go-metoden som vunnit Finlands största innovationspris sporrar ungdomar att bli fredsbyggare där de bor. En av dessa kommuner som provat metoden två gånger är Sibbo.

Text Camilla Lindberg ~ Foto Vertti Luoma

Gutsy Go-metoden leder till en mycket annorlunda skolvecka för eleverna. Joel Väänänen längst nere till höger.

Först var jag väldigt tveksam till det här projektet. Jag undrade om vi ungdomar på riktigt skulle kunna hitta på något smart, säger **Joel Väänänen**.

Förra läsåret var han niondeklassare i Kungsvägens skola i Sibbo, och fick då vara med om en annorlunda skolvecka. Det här var andra gången som skolan ordnade en Gutsy Go-vecka för sina elever.

– Första dagen var en kick-off dag, andra dagen var det kris, skrattar **Ronja Roms** som var med under veckan i egenkap av kommunens specialungdomsarbetare.

Hon nappade på idén eftersom det var tillräckligt annorlunda och fascinerande att få följa med hur ett stort maskineri med ett helt mediateam i spetsen gick loss ute i skolorna. I teamet förenas nämligen olika kompetenser inom media, pedagogik, samhällspedagogik, evenemangskoordinering, film och varumärkesimplementering.

Gutsy Go inleds oftast med en tre dagar lång coachutbildning för lärare och ungdomsledare, där deltagarna ges verktyg att stöda det kommande arbetet tillsammans med teamet och ungdomarna. Under den aktiva projektveckan ute i skolorna som sedan följer delas alla åttondeklassare (ibland även niondeklassare) in i grupper på ungefär tio personer. Tillsammans kommer man överens om ett fredsfrämjande tema att arbeta med. Att hitta ett gemensamt tema kan vara en utmanande process som inledningsvis föder en viss frustration hos de unga.

– Metoden bygger i slutändan på delaktighet och inger en känsla av att vara behövd och att man kan påverka, säger producenten och utvecklaren **Veera Ikonen**.

Ungdomarna i de finländska skolor som haft besök av Gutsy Go-teamet, har till exempel valt att fokusera på mental hälsa och att hjälpa hemlösa. De har också erbjudit digital hjälp och utbild-

ning för att underlätta återkomsten till det civila livet för personer som suttit i fängelse. Den globala miljökrisen har också tangerats. Men det finns några områden som alltid upprepar sig.

– Oberoende av stad har det visat sig att ungdomar har en stark längtan att få hjälpa äldre som är ensamma. Andra populära teman har varit barnfamiljer och rädslor som småbarn upplever när de till exempel ska börja skolan, säger **Veera Ikonen**.

Under projektveckan filmar ungdomarna sin egen process, men de får även hjälp av professionella filmare och klippare. Slutmålet är att producera en kort och kärnfull filmsnutt som synliggör det arbete som varje enskild grupp arbetat med under veckan. Filmen visas upp under en dynamisk premiär och de nya fredsidéerna sprids sedan vidare via sociala medier.

I Sibbo uppstod ett team som hjälpte en äldre person att förverkliga en dröm som hon länge haft, att sticka en tröja.

Oberoende av stad har det visat sig att ungdomar har en stark längtan att få hjälpa äldre som är ensamma.

Ungdomarna i gruppen hjälpte till med stickandet och bjöd även in andra personer som deltog i processen. Under premiären så överräckte man den färdiga tröjan till den överväldigande damen.

Joel Väänänen deltog i en grupp som valde att gå till rehabiliteringsavdelningen vid kommunens hälsovårdscentral och ta ut äldre på en promenad. Det här är en lovvärd syssla som Joel Väänänen fortsatt med också efter Gutsy Go-veckan.

– Där fanns en gammal person som inte hade fått gå ut på fyra månader före vi kom dit. Jag tänkte att om inte vårdpersonalen eller familjen hinner, så varför inte jag?

Joel Väänänen konstaterar i efterhand att det varit en stor glädje att få glädja andra. Dessutom har han fått viktig erfarenhet av hur man kommunicerar med äldre människor.

Joel Väänänen blev så inspirerad av fredsarbetet att han valde att gå ytterligare ett steg vidare och bli en Gutsy Sparks. Det innebär i korthet att tonåringen genomgår en Gutsy Go-utbildning och sedan fortsätter att ta fram modiga fredsgärningar som införs i ungdomars vardag och skolans verksamhet.

Ur lärarsynvinkel finns det många goda effekter som visar sig under och efter en Gutsy Go-vecka.

– Man ser helt nya sidor hos sina elever. De som kanske fastnat i ett rollmönster och hamnat på ”svarta listan” visar plötsligt helt nya sidor av sig själv. Växelverkan mellan elever och lärare blir ledigare när man kommer bort från sin lärarstämpel, säger kemi- och matematikläraren **Annika Railila**.

I Sibbo valde man att hålla Gutsy Go-

veckan i samarbete med finskspråkiga Sipoonjoen koulu som verkar i samma hus, vilket även bidrog till att språkgränserna luckrades upp.

– Det här är ingen lätt vecka, varken för lärare eller elever. Men den ger sådana färdigheter som skolan inte annars så lätt kan erbjuda, säger Railila.

En viktig aspekt för en lyckad tema-vecka som ger maximal utdelning är enligt specialungdomsarbetaren Ronja Roms att hela kommunen involveras. De kan handla om tjänstemän och kommunidirektörer som kanske får en påhälsning av ungdomarna under veckan och därför behöver vara införstådda med konceptet.

– Det konkreta fredsarbetet ger ungdomarna en chans att få skina och det ökar kommuninvånarnas förståelse när de får se också det fina i ungdomarna, säger Ronja Roms.

Hon hänvisar till en våg av illvilja och medveten förstörelse i stadsbilden som föregick Gutsy Go-veckan. Det bidrog till en negativ generaliserad bild av stadens ungdomar.

I likhet med läraren **Annika Railila** betonar hon att metoden kanske inte passar precis alla ungdomar, men bägge påpekar att traditionella lektioner i ett klassrum enligt ordnat schema kanske inte heller passar alla.

– Det här gör att kommun och skola kommer närmare varandra. Skolan blir en del av en större helhet och det skapar en unik stämning, säger Ronja Roms.

Till att alla dem som planerar att genomföra en Gutsy Go-vecka i sin kommun har hon ett tips:

– Väga släppa handbromsarna. Då får ni fina resultat! ■

Kort om Gutsy Go-metoden

- Gutsy Go är en metod som premierats med Finlands största innovationspris. Här förenas bästa praxis inom pedagogik, media och fredsarbete. Elever främst i årskurs 8 får utmaningen att bli fredsskapare på sina egna hemorter. De unga tar fram lösningar för att främja samhällsfred och välmående, samt förebygga polarisering och konflikter i samhället.

- Arbetet sker i samarbete med städer och kommuner. Ungdomarna sporras till att ta fram lösningar på hemstadens problem och sedan effektivt kommunicera lösningarna. Initiativen som arbetats fram under en skolvecka syns i sociala medier och under premiärkvällar.

- Samarbetspartner är förutom kommuner, polisen och skolor, till exempel Justitieministeriet, Läkarföreningen Duodecim, Finnkin och Finnish Youth Research Society, samt olika utbildnings- och kulturinstitutioner.

- Gutsy Go har hittills besökt cirka femton städer i Finland. Bland de svenskspråkiga skolorna som fått besök av teamet finns Kungsvägens skola i Sibbo och under arbete är svenskspråkiga skolor i Vasa.

Med hjälp av Vännerna

GUTSY GO

Fokusområde: Fria bildningen når fler

Beviljat ändamål: en tvåspråkig pilotering av Gutsy Go-metoden som ska förebygga marginalisering och polarisering bland ungdomar.

Bidragmottagare: Gutsy Go ry

Beviljat belopp: 15 000 euro

Tidsperiod: 5–12.2020

Förväntat resultat: Kortsiktigt resultat: 600–1000 elever och 100 lärare får utbildning i Gutsy Go-metoden. Hundra elever får stöd att utveckla sociala innovationer till stöd för lokalsamhället. Längsiktigt resultat: Arbetet med Gutsy Go-metoden ska stärka ungas välmående och empati. Metoden stärker på lång sikt civilsamhället och skolorna.

”

*Att vara
vårdare kräver
att man är modig,
osjälvisk och
professionell.*

Sjuksköterskeföreningen är årets Fredrika

Text *Martina Landén-Westerholm* ~ Foto *Tage Rönnqvist/Svenska kulturfonden*

I år gick Fredrika Runeberg-stipendiet till Sjuksköterskeföreningen i Finland rf. Genom stipendiet ville stipendiekommittén synliggöra alla de sjukskötare som dagligen gör ett fysiskt och psykiskt krävande arbete, särskilt under coronapandemin.

Alla som jobbar inom sjukvården är mycket pressade idag, men samtidigt är vårdarna också lojala och pliktrogna. För oss inom vårdförskolan är det självklart att fortsätta sköta jobbet varje dag, trots att många sjukskötare riskerar både sin egen och familjemedlemmarnas hälsa. För mig syns Fredrika Runebergs samhällsmoderlighet i vårdarna själva, i yrkesetiken och i ansvarskänslan för samhället, säger **Sandra Allén**, sjukskötare och verksamhetsledare för Sjuksköterskeföreningen i Finland rf.

Stipendiekommittén betonar att sjukskötarna dagligen osjälviskt prioriterar patienterna framom sin egen säkerhet. Trots personalbrist och stor osäkerhet i samhället jobbar sjukskötarna hårt för att svara på alla behov och förväntningar under coronapandemin.

– Att vara vårdare kräver att man är modig, osjälvisk och professionell. Fredrikastipendiet ger både erkänsla och synlighet för jobbet som alla sjukskötare gör. Det visar att sjukskötarna har en viktig roll i samhället. Trots att det är föreningen som nu får stipendiet, tänker jag att tacket går till alla sjukskötare för deras fina jobb, säger Sandra Allén.

STIPENDIEKOMMITTÉNS MOTIVERING.
Mottagaren av årets Fredrika Rune-

berg-stipendium är en förening som representerar en yrkesgrupp vars medlemmar varje dag utför arbetsuppgifter som är både fysiskt och psykiskt krävande. Sjukskötarna prioriterar osjälviskt patienten framom sin egen säkerhet och coronapandemin har krävt ytterligare uppoffringar av dem som jobbar vid frontlinjen.

När Fredrika Runeberg-stipendiet instiftades var tanken att uppmärksamma kvinnor i Svenskfinland som, i Fredrika Runebergs anda, osjälviskt bidrar till att stärka samhällsutvecklingen. Sjukskötarna har, speciellt under den pågående pandemin, visat prov på den speciella samhällsmoderlighet som var utmärkande för Fredrika Runeberg. Därför är de väl värda ett stipendium ur den fond vars syfte är att bevara minnet av hennes gärning.

Fredrika Runeberg var mycket samhällsaktiv och grundade föreningar för att höja kunskapsnivån bland kvinnor och för att motarbeta nöden. Sjuksköterskeföreningen som grundades 1898 har ett liknande syfte: att höja sjukvårdarnas yrkeskunskaper. Föreningen främjar också samarbetet mellan svenskspråkiga sjukskötare i Finland.

WHO har utsett år 2020 till Sjukskötarens och barnmorskans år. Genom

Fredrika Runeberg-stipendiet vill man uppmärksamma inte bara stipendiemottagaren utan alla som jobbar inom vården i Finland, oberoende av modersmål eller kön.

FREDRIKA RUNEBERG-STIPENDIET.

Fredrika Runeberg-stipendiet, 10 000 euro, delas årligen ut till en eller flera personer i Svenskfinland som utfört en samhällsmoderlig gärning. Stipendiet delas ut ur Fredrika Runebergs stipendiefond, som instiftades år 1986 av fil.dr **Karin Allardt Ekelund**. Fonden förvaltas inom Svenska kulturfonden, och dess syfte är enligt statuterna att hufgästa minnet av Fredrika Runebergs gärning och stimulera till den speciella samhällsmoderlighet som var utmärkande för henne.

Stipendiet utdelas årligen den 2 september i makarna Runebergs hem i Borgå. I år uppmärksammades dock stipendiemottagaren genom en videoproduktion som kan ses på Svenska kulturfondens webbplats.

I stipendiekommittén ingår representanter för Finlands svenska Marthaförbund, Svenska folkskolans vänner, Svenska kulturfonden och Svenska Kvinnoförbundet.

I år hade allmänheten möjlighet att nominera kandidater till Fredrika Runeberg-stipendiet. ■

FOTO: PATRIK HANN.

Annakaisa Suni

vann Solveig von Schoultz-tävlingen

Text *Christine Skogman*

Annakaisa Sunis dikter belönades med första pris i Solveig von Schoultz-tävlingen. Skrivtävlingen för över 30-åringar lockade ett stort antal deltagare – totalt inkom 138 diktbidrag. Coronanpandemin var ett tydligt tema bland de inlämnade bidragen.

I årets skörd märktes det synnerligen tydligt att flera av de inlämnade bidragen författats under pandemins tid av isolering, i form av explicita kommentarer om corona, covid-19 och virus, säger juryns ordförande **Mia Österlund**.

Andra pris i tävlingen tillföll **Gunilla Malm** från Helsingfors och tredje pris gick till **Sara Ebersson** från Mariehamn. Hedersnämnan tilldelades **Emma Kanckos** från Åbo/Jakobstad och **Sara Nyman** från Pargas/Malax.

Förstapristagaren **Annakaisa Suni** skrev dikt när hon var tonåring, därefter har det varit paus.

– Det var kombinationen av att bo på Svalbard, att inte jobba heltid och att studera kreativt skrivande som gjorde det möjligt för mig att skriva. Som journalist har jag ju skrivit miljoner tecken, men det var först under kursen på Mittuniversitetet som jag började förstå vad en dikt är, säger Suni.

Annakaisa Suni läser gärna poeterna **Inger Christensen** och **Edith Södergran**.

Kate Atkinson och **Ernest Hemingway** hör till författarfavoriterna när det gäller romaner.

Hur ser dina framtida skrivplaner ut, Annakaisa?

– Jag har sagt upp mig från jobbet som nyhetschef för att jag vill arbeta närmare texten. Nu jobbar jag som frilansjournalist på svenska och på finska samt studerar förlagskunskap vid Stockholms universitet, med målet att också kunna arbeta som redaktör i framtiden. Jag fortsätter att skriva dikter.

Gunilla Malm (II pris), Sara Ebersson (III pris, foto Joel Ebersson), Emma Kanckos (hedersomnämning), Sara Nyman (hedersomnämning, foto Emma Strömberg).

” Att en tävling i dikt lockar till sig så många hugade skribenter som tar sitt skrivande på allvar är i sanning glädjande.

ÅLDRANDE, DÖD OCH RELATIONER. Solveig von Schoultz-tävlingen 2020 gällde dikter. Att tävlingen riktar sig till dem som är över 30 år avspeglas i de inlämnade bidragens motiv.

– Det är genomgående frågor om åldrande, död och relationer, säger juryns ordförande Mia Österlund.

Precis som i årets Arvid Mörne-tävling ser man två olika falanger bland bidragen. En stor mängd bidrag tar avstamp i det självupplevda, som kommenterar relationer, ork, mående.

– Den andra falangen väljer en avgränsad spelplan för sin dikt, som gärna går i dialog med den litterära traditionen både i form och i innehåll.

I år premierar juryn dikt med distinkt anslag, dikt som är formmässigt driven och dikt som vittnar om att här finns en energi som borgar för ett fortsatt författande.

– Att en tävling i dikt lockar till sig så många hugade skribenter som tar sitt skrivande på allvar är i sanning glädjande. Utan massan av skrivsugna finns inte heller spelrum för topparna, de som sticker ut i sin skicklighet.

DIGITAL UTDELNING. I år delades pris och hedersomnämning ut den 18 september genom en utdelningsfilm som finns att se på SFV:s webbplats www.sfv.fi/ solveig.

JURYNs MOTIVERINGAR. Första pris, 5 000 euro, tilldelas Annakaisa Suni från Helsingfors/Stockholm för en levande diktsvit full av överraskande bilder, där smink möter fjällvärldens landskap. Diktvärlden som tematiserar en resa till Arktis rymmer ett alldeles eget anslag. Arktissviten äger metaforisk bärkraft och har en lekfull energi som lindas kring det som bultar strax inunder.

Andra pris, 3 000 euro, tilldelas Gunilla Malm från Helsingfors för en lågmäld och drömsk svit om förlust och kärlek. Diktterna är rika på suggestiva detaljer, ofta sinnliga och lite melankoliska. Som helhet präglas sviten av en uppmärksam känslighet för den modernistiska poesins traditionella formspråk.

Tredje pris, 2 000 euro, går till Sara Ebersson från Mariefhamn, för en diktsvit som uppmanar: kliv fram till talarstolen, skriv till samtiden, och som med metapoetisk finess låter dikterna växa till att göra just detta och samtidigt förena den abstrakta skrifttematiken med precis iakttagna vardagsdetaljer.

Ett hedersomnämning går till Sara Nyman från Pargas/Malax för en vildsint och rivig diktsvit som inte räds att använda också palettens mer grälla och udda nyanser. Med en stor dos humor gestaltar Nyman allt från vardagens långdragna landsvägskörningar till minnen av förlorade vänner och erotiskt glupska fantasier.

Ett hedersomnämning går till Emma Kanckos från Åbo/Pedersöre för en diktsvit med novellistisk struktur som i Harry Martinsons efterföljd utspelar sig i kosmos, ombord på en detaljerat skildrad farkost som efterhand visar sig metaforiskt beskriva den omöjliga kärlekens resa.

TÄVLINGSJURYNs SAMMANSÄTTNING. Tävlingsjuryn bestod i år av litteraturvetaren Mia Österlund (ordförande), författaren och litteraturvetaren **Tatjana Brandt** samt författaren och översättaren **Jonas Ellerström**.

Om Solveig von Schoultz-tävlingen

- Syftet med SFV:s litterära tävlingar är att främja intresset för att skriva skönlitteratur. Solveig von Schoultz-tävlingen instiftades 2004 och gäller dem som fyllt 30 år. Alla tävlar anonymt och sänder in bidrag under pseudonym.
- Vartannat år gäller tävlingen dikter, vartannat år noveller. Tävlingsens prissummor är: I pris 5000 euro, II pris 3000 euro och III pris 2000 euro. Förstapristagaren erbjuds även en kortkurs i skrivande på Nordens folkhögskola på Biskops Arnö i Sverige, och därutöver får alla som premierats i SFV:s litterära tävlingar delta i ett skrivarseminarium.
- I samband med prisutdelningen ger SFV ut en bok med vinnarbidragen. Publikationen kan läsas digitalt på www.sfv.fi/ publikationer eller beställas kostnadsfritt: redaktion@sfv.fi.

Catrin Wiik, Monica Sandström och Anne-Lie Haglund visar Mikael Lybecks skylt, som finns vid hans barndomshem på Lybecksgatan 1.

En litterär tur genom Nykarleby

Text & Foto *Sonja Finholm*

Sammanlagt 20 författare, 20 böcker och 20 omskrivna platser – tillgängligt för alla intresserade. Längs den nya författarstigen i Nykarleby kan du uppleva staden som den beskrivs i litteraturen.

Projektledare **Monica Sandström** har troligen bättre koll än de flesta när det handlar om Nykarlebys roll i litteraturen.

När hon letade efter författare och böcker som kunde vara med i stadens författarstig blev hon överraskad:

– Vi hade planerat in tio stycken, men det blev 20. Det finns ju nästan hur många författare som helst som har anknytning till Nykarleby, säger hon.

Författarstigen är fyra kilometer lång och tar oss med på en resa genom staden

i böckernas värld. Stigen innehåller 20 olika hållplatser runt om i centrum. Varje hållplats finns omskriven i den aktuella boken, och med hjälp av en QR-kod kan du höra författaren själv läsa ett stycke ur sin bok. De författare som inte längre lever gestaltas av lokala skådespelare.

Samma texter finns också i ett häfte. Vandringen tar oss bland annat upp till vattentornet, förbi kyrkan och ut till **Zacharias Topelius** hem Kudnäs. Men också till skampålen som finns med i **Gurli Lindéns** dikter, och till

Rummelbacken där huvudpersonerna i **Karin Erlandssons** *Minkriket* höll till.

Man kan själv välja om man promenerar hela stigen på en gång, eller väljer ut sina egna favoriter.

– Att Topelius och till exempel **Mikael Lybeck** är med är självklart, men vi har också valt ut unga författare och sådana som fortfarande är verksamma, säger tf bibliotekschef **Anne-Lie Haglund**.

Att bygga upp en författarstig i Nykarleby är tacksamt – den lilla staden har under årens lopp fostrat många skribenter.

I Floraparken finns två skyltar: Thomas Brunell och Eva-Stina Byggmästar.

– Det är också intressant hur många kopplingar det finns mellan dem, man ser att de inspirerats inte bara av miljön utan också av varandra. **Robert Åsbacka** har till exempel doktorerat om **R. R. Eklund**, och **Joel Rundt** är farfar till **Dennis Rundt**, säger **Monica Sandström**.

Kriterierna för de författare som valts ut är att de har anknytning till Nykarleby, har gett ut minst två böcker och att de skrivit om en verklig plats i staden.

Att Nykarleby fostrat så många författare beror delvis på lärarseminariet som var verksamt här i hundra år, tror **Monica Sandström**. Seminariet gav många impulser utifrån och att skriva ansågs fint.

På senare tid har stadens egna skolor fört arvet vidare genom att satsa extra mycket på litteratur och skrivande.

Vad har då projektledare **Monica Sandström** lärt sig om sin hemstad under processen?

– Jag upptäckte en del för mig nya författare, som till exempel **Joel Rundt**, han skriver väldigt vackert. Och jag blev också

förtjust i **R. R. Eklunds** målande beskrivningar av staden och folket. Beskrivningar som till stora delar gäller ännu i dag.

Biblioteket har också lyft upp de lokala författarna, som numera har en egen hylla alldeles intill utlåningsdisken.

– Vi märker att många av författarna som finns med har fått ett uppsving, säger bibliotekarie **Catrin Wiik**. ■

Med hjälp av Vännerna

FÖRFATTARSTIG I NYKARLEBY

Fokusområde: Bärkraftiga modeller för långsiktig kulturverksamhet

Beviljat ändamål: Författarstigen är en mobil, litterär och kulturhistorisk upplevelse utomhus där Nykarlebybördiga författare lyfts fram på platser i staden som nämns i litteraturen.

Bidragmottagare: Nykarleby stadsbibliotek

Beviljat belopp: 600 euro

Tidsperiod: 4.2020–12.2021

Förväntat resultat: Ett ökat intresse för läsning, kultur och närhistoria.

Författarstigen i Nykarleby

• Invigdes sommaren 2020, och är Nykarleby stadsbiblioteks bidrag till stadens 400-årsjubileum.

• Presenterar 20 författare och 20 böcker med anknytning till Nykarleby.

• Informationen finns på 20 olika platser runt om i staden, på skyltar, i textform, på webben och som ljudfiler. Materialet hittar du på www.nykarleby.fi/forfattarstigen.

• Arbetsgrupp: **Anne-Lie Haglund**, **Johanna Häggblom** och **Catrin Wiik**. Projektledare var **Monica Sandström** och **Olya Tsikhanchuk** har stått för illustrationerna.

Medverkande författare

- **Zacharias Topelius:** *Dikter*
- **Anna-Lisa Sahlström:** *Doft av järn och syren*
- **R. R. Eklund:** *Liten drömmarpilt*
- **Nils Erik Forsgård:** *10115, Berlin. Nedslag i en europeisk huvudstad*
- **Mikael Lybeck:** *Dikterna Småstadsvy och Till min hembygd*
- **Peter Sandström:** *Transparente Blanche*
- **Karin Erlandsson:** *Minkriket*
- **Anita Wikman:** *Vingklippt*
- **Gösta Ågren:** *Samlade dikter 1955-2015*
- **Gurli Lindén:** *Den sjungande kratern*
- **Ulrika Nielsen:** *Korta texter om det öppna och uppklarade*
- **Christel Sundqvist:** *Vonne och Marie*
- **Kurt Levlin:** *Vänstertrafik*
- **Joel Rundt:** *Dikter*
- **Robert Åsbacka:** *Döbelns gränd*
- **Lars Huldén:** *Heim/Hem*
- **Dennis Rundt:** *Sterbhuset*
- **Thomas Brunell:** *Rött och blått*
- **Eva-Stina Byggmästar:** *Min amatörbiografiska självbiografi*
- **Malin Klingenberg:** *Älgflickan*

När bokcirkeln startade 1979 var de elva medlemmar, i dag är de bara fyra kvar: Brita Björknäs, Gunvor Österblad, Solveig Mitts och Lisi Majors.

Bokprat blev livslång vänskap

Text & Foto Sonja Finholm

De har läst böcker tillsammans i över 40 år. Skrattat, gråtit och förundrats. I dag har bokcirkeln Pratbubblan bara fyra medlemmar kvar, och tre av dem har redan fyllt 80 – men några planer på att sluta finns inte.

Hemma hos **Brita Björknäs** på sommarstugan i Grönvik i Korsholm bjuds det på kantarellpaj. Svamparna har hon själv plockat, alldeles bakom husknuten.

– Efter att vi blev pensionärer har våra träffar blivit allt längre. Numera bjuds

det både på mat och kaffe mellan bokpratet, säger hon.

Med sina 72 år är hon junioren i gänget. **Gunvor Österblad** har nyligen fyllt 80, **Lisi Majors** är 85 och **Solveig Mitts** är äldst med sina 86 år.

Bokcirkeln Pratbubblan startades 1978 i samband med ett möte inom föreningen Botnia barträdgårdslärare.

I början blev det många faktaböcker med anknytning till deras gemensamma yrke. Den första boken de läste var barnuppfostringsboken *Aktivt föräldraskap* av **Thomas Gordon**.

– På den tiden hade många av oss tonåringar, och jag kommer ihåg att vi tyckte att boken gav oss bra tips, säger Lisi Majors.

Så småningom gick de över till skönlitteratur. Brita Björknäs tar fram en lista över de böcker de läst. Här finns många historiska romaner, finlandssvenska författare och böcker med anknytning till Vasa och Korsholm.

– Nu senast har vi läst de två första av **Mikaela Nykvists** böcker om Gamla Vasa, och vi borde också läsa den tredje och sista i serien. För att knyta ihop berättelsen och se hur det går för Magda, säger hon.

De träffas en gång per månad och läser cirka 1,5 timme per gång.

– Vi har alltid gjort så att vi läst hela boken tillsammans, och vi brukar hinna

med ungefär en bok per år, säger Solveig Mitts.

På bordet ligger bokcirkelns nästa utmaning – en tjock, ljusrosa faktabok om finlandssvenska högtider. Brita Björknäs fick den nyligen som gåva.

– Jag tänkte att den här kunde vara en bra samtalsöppnare. Vi kan läsa de kapitel som passar för årstiden, säger hon och bläddrar förbi julfirande, guldrölop och midsommartraditioner.

Att läsa tillsammans väcker ofta starka känslor. Det roliga blir ännu roligare och starka berättelser berör på ett helt annat sätt när du delar upplevelsen med någon annan. Det har också hänt att de har fått avsluta innan de kommit till slutet.

– **Ann-Maj Danielsens** bok *Att inte höra till* kunde vi inte läsa klart. Den var så hemsk, vi satt alla och grät över krigsbarnens öden, säger Gunvor Österblad.

När bokcirkeln startade 1978 var de elva medlemmar. I dag är det bara fyra kvar, resten har gått bort. Så sent som i våras förlorade de ytterligare en medlem, **Karin Byholm**. Det var hon som under alla dessa 40 år stod för högläsningen. Nu blir det troligen Brita Björknäs som får ta över den rollen.

– Jag börjar med att läsa ur högtidsboken, så får vi se hur det blir sen, säger hon.

Listan på önskeböcker är lång. **Ann-Louise Bertell**, **Alex Schulman** och **Michelle Magorian** är några av de författare som nämns.

Böckerna är viktiga, men också vänskapen som vuxit fram.

– En av oss blev änka ganska tidigt och och hon sa alltid att träffarna betydde mycket för henne. Vi är ganska olika,

men tack vare vårt gemensamma yrke och vårt intresse för böcker har vi hittat varandra. I dag är vi mer än bara en bokcirkel, vi är vänner, säger Gunvor Österblad. ■

”

Vi är ganska olika, men tack vare vårt gemensamma yrke och vårt intresse för böcker har vi hittat varandra.

Pratbubblan

- Bokcirkel som grundades i SFV:s regi 1978.
- Träffas en gång per månad, hemma hos någon av deltagarna.
- Läser alla böcker tillsammans, som högläsning.
- Medlemmar: Brita Björknäs, Lisi Majors, Gunvor Österblad och Solveig Mitts.
- Tidigare medlemmar som avlidit: Karin Byholm, Gunvor Berg, Ing-Maj Hartman, Tove Ivars, Maj-Lis Holmström, Gunnel Sandås och Britta Teir.

En bokälskare har alltid sällskap – starta en bokcirkel i dag!

Text *Christine Skogman* ~ Foto *Hannah Kjellman*

Är du också en bokslukare, eller vill du komma igång med att läsa mera regelbundet? Vill du utvecklas och prata om böcker med en grupp du själv väljer? Visste du att privatpersoner och föreningar som startar en bokcirkel och anmäler den till SFV:s studiecentral kan ansöka om ett bokcirkelbidrag på 100 euro?

Att läsa och snacka bok är trendigare än någonsin. I slutet av juli lanserade SFV kampanjen *En bokälskare har alltid sällskap* och hoppas på många nya bokcirkel i Svenskfinland i höst. Genom kampanjen vill SFV öka intresset för läsning och vetskapen om bokcirkel, samt höja bildningen.

VAD ÄR DET – HUR FUNKAR DET? Alla som vill kan starta en bokcirkel. Den består av en grupp människor som läser böcker och diskuterar dem, en självutvecklande metod för lärande i grupp. Genom att tillsammans läsa och prata om boken blir upplevelsen starkare.

Vilka böcker gruppen läser, hur den träffas och när den träffas avgör gruppen själv. Samtalet och samvaron är det viktigaste.

OCKSÅ DIGITALT. I dagens coronasituation känns det kanske inte okej att träffas

fysiskt i grupp. Att arrangera en digital bokcirkel går lika bra, förutsatt att det finns en grundläggande digital kompetens.

I den digitala bokcirkeln sker samtalen digitalt, till exempel på Facebook, i chattrum, på digitala anslagstavlor eller som videosamtal. Den digitala bokcirkeln ställer kanske lite större krav på ledaren; hen behöver ge lite tydligare ramar för diskussionen, hålla i samtalet och eventuellt styra upp med frågor och följdfrågor så samtalet hålls levande.

GODA EFFEKTER AV LÄSNING OCH BOKPRAT. Förutom att öka intresset för läsning och bokcirkel, vill SFV genom kampanjen också synliggöra många av de goda effekter som läsning och bokprat medför, både för individen och samhället.

De goda effekterna är till exempel känslan av att höra till en gemenskap och öva sig i förmågan att ta in andras perspektiv och åsikter. Dessutom stärker läsningen

det kritiska tänkandet och öppnar upp för nya världsbilder och tankar.

ANSÖK OM BIDRAG. Ifall du anmäler bokcirkeln via nätet till SFV:s studiecentral efter er första träff, kan du ansöka om bidrag för till exempel bokinköp. Läs mer om hur du anmäler och ansöker om bidrag för din bokcirkel på www.sfv.fi/bokcirkel.

Kampanjen *En bokälskare har alltid sällskap* pågår fram till slutet av oktober. I SFV:s kanaler finns artiklar med inspirerande bokslukare som uppmuntrar till läsning, bildning och gemenskap! ■

Starta en bokcirkel i samarbete med SFV:s studiecentral

- Samla minst fem vänner eller bekanta och bilda en bokcirkel
- Efter första träffen anmäler ledaren bokcirkeln till SFV genom att fylla i ett formulär på www.sfv.fi/bokcirkel
- För att kunna ansöka om bidrag bör man
 - träffas minst tre gånger
 - träffas mellan 10–20 studiecirkeltimmar (en studiecirkeltimme = 45 minuter)
- redovisa kostnaderna till SFV

Postpandemifunderingar

”Kan jag delta via Teams i stället?” En fråga jag fick häromdan, inför ett möte jag hade sammankallat. Det kändes visserligen omotiverat, för det handlade om bara tre personer. Men vem vill nu längre propa på mötesrutiner som tidigare varit självklara?

Jag hör till dem som anser att den pågående pandemin fått onödigt uppskrivade proportioner (men vi kan inte ta den diskussionen här), men kan ändå inte låta bli att både fascineras och förvånas, men också oroas, över hur snabbt vi vänjer oss vid att reglerna för vårt sociala umgänge skrivs om – i hög grad på grund av de katastrofstämningar som piskats upp.

Till mina intressen under 1980- och 90-talet hörde att analysera växelpelet mellan människa, samhälle och teknik. Först handlade mycket om datorernas intåg, sedan mobiltelefoner. Därefter har utvecklingen ytterligare accelererat, med internet, sociala medier, bioteknik och artificiell intelligens.

Trots allt detta har de mest omvälvande förändringarna skett på andra plan. Fram till mitten av 1980-talet var det få som kunde förutse murens fall och socialismens kollaps, även om tecknen var tydliga. Lika omöjligt var det fram till i våras att tänka risken för en förödande pandemi – även om tecknen även nu funnits där hela tiden.

Att teknologin ger oss bättre möjligheter att jobba på distans har varit på gång redan länge, även om utvecklingen nu fått extra skjuts. Men nu finns en ny komponent vi inte hade räknat med tidigare, åtminstone inte i stor skala: rädslan. Ett kraftigt bränsle, och mer så ju snabbare den får näring av ett fritt skenande flöde på nätet.

Jag har förvånats över hur många som dragits med av coronapaniken. Och hur beredvilligt folk har svalt också uppenbart överdrivna restriktioner, som stängningen av Nyland och äldreboenden. Det förra ren och skär excess i nödvärn, det senare brutalt mot dem som stängts in på sina boenden, vilket nyligen (16.9.2020) påtalades av Helsingfors förvaltningsdomstol.

Det är alldeles för tidigt att bedöma de långsiktiga sociala konsekvenserna av pandemin, men förmodligen blir en del av förändringarna bestående. Somt helt välkommet, som att vi alla och envar prioriterar om i våra liv, och skiftar ner snabbare än vi annars hade gjort.

Men rädslan är en dålig vägvisare, och vi ser redan nu hur rötan sprider sig. På individplanet i form av sneda ögonkast mot allt främmande, på det kollektiva i form av motbjudande nationalism. Tendenser vi med alla medel måste mota i grind.

Det är också tröttsamt att lyssna på lovsångerna om hur lätt det är att jobba digitalt. Jag tvivlar inte alls på att den senaste tiden för många varit en lärorik tur i den nya världen. Men vi har också fått smaka på avigsidorna; inte bara dåliga nätförbindelser utan också avsevärt sämre möteskvalitet, speciellt i fora där man bör kunna föra också djupare diskussioner.

Givetvis också en generationsfråga, men inte enbart. Då vi ställs inför frågan om man i stället kan delta på Teams, eller motsvarande videolänk, medverkar vi till att gradvis urholka det som gör oss till människor: de fysiska mötena, samvaron, blicken och beröringen.

Thomas Rosenberg

ÄR SKRIFTSTÄLLARE OCH PUBLICIST, MED FRÅGOR GÄLLANDE FINLANDS-SVENSKHET OCH KULTUR SOM SPECIALITET.

”

Jag har förvånats över hur många som dragits med av coronapaniken.

Text *Sandra Herrmans*

OMSORG ÄR HJÄLTEMOD

– unga lär sig empati genom att
läsa om Mumindalen

Tove Janssons *Muminsvit* är en klassiker som står sig decennium efter decennium. I år fyller Mumin 75 år och ska vi tro litteraturvetaren **Mia Österlund** kommer vi aldrig att sluta läsa Mumin.

– Tove Janssons böcker är rika och nyanserade och det som kännetecknar klassiker är att man hela tiden hittar nya sätt att läsa dem på. De är otroligt slitstarka och därför tror jag också att de inte kommer att sluta läsas.

I SFV:s rit- och skrivtävling Snälla hjältar (se information om tävlingen och vinnarna på sidan 42) spelar Muminböckerna en stor roll. Empati är tävlingens ledord och genom att ta del av berättelser om Mumin och de övriga karaktärerna skapade eleverna själva ett verk som blev bidrag till tävlingen.

Kopplingen mellan Muminböckerna och empati är ganska självklar. Enligt docent Mia Österlund, som är forskare i barnlitteratur, präglas Tove Janssons författarskap av en omsorgsetik som syns i att karaktärerna bryr sig väldigt mycket om varandra.

– Det finns en tillåtande infallsvinkel som präglar hela Janssons författarskap och konstnärskap, inte minst i Mumindalen. Till alla skrutt och knytt som kommer ställer man bara fram en stol

Mia Österlund. FOTO: SANDRA HERRMANS

till. Det finns plats för alla och alla får vara som de är.

Österlund ser en koppling mellan hur Mumindalen är skapad till att genomsyras av tolerans och att det har att göra med Tove Janssons egen queerhet.

– I Mumindalen är man mera tolerant och tillåtande till olika sätt att leva på, konstaterar hon.

Det finns ett dokumenterat samband mellan läsning och förmåga att förstå andra

människors känslor. Med olika metoder som läsformulär och läsdagböcker har forskare kunnat konstatera att läsning bidrar till empatisk förmåga.

– Genom litteratur så får du som läsare möjlighet att göra ett subjektbyte. Inte så att du identifierar dig själv i texten, utan att du känner igen dig eller känner inte igen dig i andra. Du får gå i andras skor.

När vi läser berättelser får vi möjligheten att se saker ur ett annat perspektiv och det är detta som kan bidra till en bättre empatisk förmåga. Med andra ord, läser man om toleransen i Mumindalen börjar man reflektera hur tolerant man själv är.

Enligt Mia Österlund råder det ingen brist på bra barnbokslitteratur idag. För pedagoger finns det således en uppsjö av bra böcker som med fördel kan läsas för att utveckla bland annat empati hos barn och unga.

– Förskola och dagis har precis som skolan en läroplan som de ska fylla. Där ingår fostran till empatiska, demokratiska och självständigt tänkande individer, hur uppfyller man det då? Knappast genom att läsa illa skriven schablonlitteratur där det inte riktigt finns den här komplexiteten som i ett fullödigt konstverk.

Bilderböcker är dessutom snabba att plocka upp samtidsfenomen och göra dem lättförståeliga – att skriva om ekologi och klimatet är en stark trend just nu.

Österlund anser att bilderboken borde få större utrymme i utbildningen, också efter dagis och förskoleåldern.

– Man ska läsa dem ända upp till gymnasiet. Vi lever i en visuell kultur nu och genom bilderboken lär man sig läsa det visuella. Man pratar om visuell läskunnighet som är en viktig läsfärdighet i vår tid med tanke på hur explosionsartat bildanvändandet har ökat i och med sociala medier.

Då läsning har dokumenterat goda effekter borde den också uppmuntras. Med vilka metoder kan vi stödja barns- och ungas läsande?

– En del kanske känner att de har läsfrämjandet upp i halsen. Jag läste en underbar parodi i en av **Kaj Korkea-aho** och **Ted Forsströms** böcker ur *Zoo*-trilogin där skolans rektor håller på med läsfrämjande. Läsning får inte bli för nyttoinriktat. Man läser ju för att bli omskakad, omruskad. För att inte förstå, för att bli störd och berörd.

Enligt Österlund är det viktigaste är att hitta den inneboende läslusten hos de unga läsarna. Hon vill bland annat lyfta upp det goda jobb som de finlands-svenska läsambassadörerna och ordkonstskolorna gör.

– Det är bra att själv få möjlighet att prova på att skapa och gå i dialog med texter, att själv rita, att själv skriva.

Att skapa något i dialog med en annan berättelse är just vad deltagarna i tävlingen *Snälla hjältar* uppmannas att göra.

Mia Österlund, som är omätligt förtjust i Muminkaraktärerna, har svårt att komma fram till vem hennes egen *Snälla hjälte* är. Till slut landar valet på Muminmamman.

– Om jag måste välja en hjälte så väljer jag Muminmamman. Hon är en snäll hjälte för att hon med sin mildhet och sin empatiska förmåga utövar en feministisk omsorgsetik som jag tycker är väldigt hjältemodig.

Maria Turtschaninoff är den finlands-svenska fantasyförfattaren vars böcker spridit sig långt bortom Finlands gränser. Hon har alldeles nyligen varit aktuell som en av jurymedlemmarna i SFV:s rit- och skrivtävling *Snälla hjältar*, som

avgjordes i slutet av september. Under några dagars tid har hon tagit del av unga skribenters tävlingsbidrag.

– Allting som uppmuntrar unga att skriva är bra, säger Turtschaninoff, som själv hittade på och skrev berättelser redan som barn. Idag är hon en av de främsta författarna inom sin genre även internationellt.

För 13 år sedan gav Maria Turtschaninoff ut sin första roman – *De ännu inte valda*. Av hennes förlag klassificerades den som barn- och ungdomslitteratur, men att skriva för barn och unga har aldrig varit något medvetet val för Turtschaninoff.

– Jag ser mig själv mera som en fantasyförfattare än vad jag ser mig som en barn- och ungdomsförfattare.

Att fantasyböcker oftast klassificeras som barn- och ungdomslitteratur beror

Maria Turtschaninoff. FOTO: NIKLAS SANDSTRÖM

enligt Turtschaninoff på att fantasygenren är uppbyggd kring sagor, och om huvudpersonen i boken dessutom är ung hamnar boken också lätt på ungdomshyllan.

Trots hyllplaceringen hoppas Turtschaninoff att hennes böcker också ska hittas av vuxna läsare, även om vuxna har en tendens att vara lite rädda för fantasi.

– Man associerar fantasi med något barnsligt och vuxna ska alltid vara så rationella och förnuftiga hela tiden. Stackars vuxna.

Som författare tycker hon dock att det är ett enormt privilegium att ha unga människor som läsare. Maria Turtschaninoff får ta del av sina läsares reaktioner på ett helt annat sätt och i mycket större utsträckning än vad hennes kollegor som skriver för vuxna får.

– Jag blir dagligen taggad i Instagraminlägg av läsare runtom i världen, till exempel i vackra bilder på mina böcker från olika länders bokupplagor. Besökare på bokmässan brister ut i gråt när de ser mig för att något jag har skrivit har betytt så mycket för dem. Det känns som att jag är väldigt lyckligt lottad då jag får en möjlighet att betyda så mycket för en läsare.

Att dina läsare är unga, är det något du tar i beaktande när du skriver?

– Inte egentligen. Då jag skriver tänker jag inte på att jag skriver för unga läsare, men naturligtvis är jag medveten om att det för med sig ett ansvar då jag vet som kommer att läsa mina böcker. Undermedvetet tänker jag nog på ”vad vill jag ge de här läsarna, vad vill jag ge världen”, även om jag inte sitter och tänker att jag ska skriva ett budskap. Jag skriver om det som är viktigt för mig. Det som jag tycker är angeläget, saker som ligger mig nära om hjärtat.

Maria Turtschaninoff har likt de flesta andra läst Muminböckerna som barn. Hon beskriver dem som trygghetsböcker som hon läste när hon ville läsa något bekant och tryggt. Men att hitta sin Snälla hjälte bland Muminkaraktärerna har hon svårt att göra.

– Inget av äventyren i Mumindalen kräver en hjälte som kommer in och ställer allt till rätta och det är också det som jag tycker är skönt med Muminböckerna. Jag skulle säga att det mera handlar om att göra saker tillsammans än att vara ensam hjälte. ■

Rit- och skrivtävlingen Snälla hjältar

- Ny tävling som arrangerades 20.8–18.9.2020
- Riktade sig till årskurs 1–9 i den grundläggande utbildningen
- Årskurs 1-2 sände in teckningar eller målningar, årskurs 3–9 sände in textbidrag.
- Bidragen baserar sig på en berättelse ur en Muminbok
- Tävlingsens ledord är empati
- Syftet med tävlingen är att stärka barns och ungas intresse för läsning, och öka förståelsen för diversitet, altruism och gemensamt ansvar.
- Tävlingen arrangerades av SFV i samarbete med Svenska modersmålslärares förening rf, Förlaget M, Moomin Characters och Barn- och ungdomsstiftelsen.
- En bok med de vinnande bidragen och intervjuer med frontfigurer i tävlingen utkommer i början av november.

De premierade i Snälla hjältar

★ Hedersomnämmande

åk 1	Clara Lehenberg
Erin Tanska
Aron Viljanen
★ Julia Häggblom	Kirjala skola, Pargas
Botby skola, Helsingfors
Kyrkfjärdens skola, Ingå
Korsholms skola, Korsholm
åk 2	Isac Langhed
Sophia Rung
Rauha Talvitie
★ Donna Ruokonen	Sundom skola, Vasa
Södra Paipis skola, Sibbo
Åshöjdens skola, Helsingfors
Hindhår skola, Borgå
åk 3	Wilma Forsström
Meya Gädda
Lenni Lähdesalo
★ Meri Sund	Västankvarns skola, Ingå
Kungsgårdsskolan, Esbo
Borgby skola, Sibbo
Hoplaxskolan Haga, Helsingfors
åk 4	Anastasia Ciocoiu
Freja Henriksson
Alexandra Lesch
★ Tommy Kåhre	Zacharias Topeliussskolan, Helsingfors
Åshöjdens grundskola, Helsingfors
Kyrkfjärdens skola, Ingå
Zacharias Topeliussskolan, Helsingfors
åk 5	Mira Lill
Linus Rosenqvist
Johannes Stolpe
★ Rebecka Mellgren	Språkbadsskolan, Jakobstad
Korsnäs kby skola, Korsnäs
Solf skola, Korsholm
Hoplaxskolan Haga, Helsingfors
åk 6	Sebastian Granlund
Emmi Kalmi
Theo Zilliacus
★ Iia Häggman	Skärgårdshavets skola, Pargas
Svartå skola, Raseborg
Åshöjdens grundskola, Helsingfors
Norra Korsholms skola, Korsholm
åk 7	Arla Eriksson
Rasmus Lund
Eskil Strand
★ Emil Klemets	Sarlinska skolan, Pargas
Lovisavikens skola, Lovisa
Kökar grundskola, Kökar
Sursik skola, Pedersöre
åk 8	Ida Gustafsson
Tillie Iax
Wilhelm Nykung
★ Hilma Hahtonen	S:t Olofsskolan, Åbo
Vasa övningsskola, Vasa
Sursik skola, Pedersöre
Svenska privatskolan i Uleåborg
åk 9	Ellen Hellberg
Ella Liljeqvist
Malva Sjöblom
★ Lotta Fagerlund	Karis svenska högstadium
Zachariasskolan, Nykarleby
Karis svenska högstadium
Skärgårdshavets skola, Pargas

Allting som förr?

Under vår brygga finns ett litet utrymme där en sädesärla byggt sitt bo. En morgon när jag kliver ner för stegen vid bryggändan flyger honan iväg och jag får syn på fem små ägg. En vacker dag finns där fem gråa dunbollar. När jag uppenbarar mig sätter sig mamman i en av strandalarna och ropar upprört. Fem gapande näbbar väntar på morgonmål och jag är i vägen. Ungarna växer och gör inom kort skäl för sitt danska namn ”vipstjert”. Nya svartvita stjärtfjädrar spretar ut åt alla håll, det blir ont om utrymme i boet. Mitt bekymmer för hur de skall klara sig ut från sin trånga boplatz är obefogat, det dröjer inte länge förrän fem små figurer sitter uppe i alen och kvittrar. Flyga är härligt.

Korna har fått sällskap av en svanfamilj. I år finns där fyra små svanbarn, till en början svåra att upptäcka, men vi vet var de håller till eftersom föräldrarnas halsar som periskop sticker upp ur det höga gräset. De stora fåglarna verkar ogenerade med kor på samma bete, men när en människa uppenbarar sig ger föräldrarna ifrån sig ett varnande läte. Faktiskt mycket diskret jämfört med tranorna som med sin enda unge står på grannäkern och skriker högljutt. Sommaren har sin gång, korna flyttar till ett saftigare bete och femtiotre grågäss tar deras plats. Skulle man inte se att det handlar om fåglar kunde man tro att man har en skock bråkande får på åkern. ”Litet som en högstadielklass”, funderar en läraranne på besök.

Vitsvanshjortarna tar sig i tidig morgontimma ett morgonmål bland vita nytslagna rosor. Allt är som förut och ändå inte.

Världen har förändrats, ovälkomna fenomen sprider sig med förfärande hastighet. Det gäller också våra nykomlingar, mördarsniglarna och betraktelsen blir inte heltäckande om de lämnas utanför. De är hermafroditer men behöver inte ens hitta en partner eftersom de kan sköta bestyret på egen hand. De sägs föröka sig i en takt på 400 per år. Jag kommer att tänka på en indisk härskare en gång i färd med att belöna en duglig undersåte. Denne var en förslagen figur som föreslog ett schackbräde där man i ruta ett skulle placera ett vetekorn och fortsätta med att i varje ruta fördubbla antalet från den föregående. Det blev, som den räknekunnige inser, en väl tilltagen belöning.

På nätet erbjuds tolv sätt att decimera mördarsniglarnas antal. Man uppmanas ta dem alla i bruk, men ”på ett skonsamt sätt”. (En djurvänlig artikelförfattares brasklapp).

På empiriskt vis har jag numera utarbetat en egen metod. De exemplar jag under morgon- och kvällspromenader mött, har jag (skonsamt!) halverat med den lilla sax jag för ändamålet burit med mig. Till mördarsniglarnas egenskaper hör kannibalism. En död snigel får glupska artfränder att ta paus i stökandet bland växtligheten och lystet kasta sig över den avlidne. När jag senare återvänt har proceduren upprepats med dem som kalasar på kadavren. Sommaren har gått, en ny coronavåg har sköljt över Finland, hur det slutar vet ingen, men i det lilla livets karantän kan konstateras att jag, varje dag jag klippt itu 400 mördarsniglar, tillintetgjort en snigels hela årsproduktion.

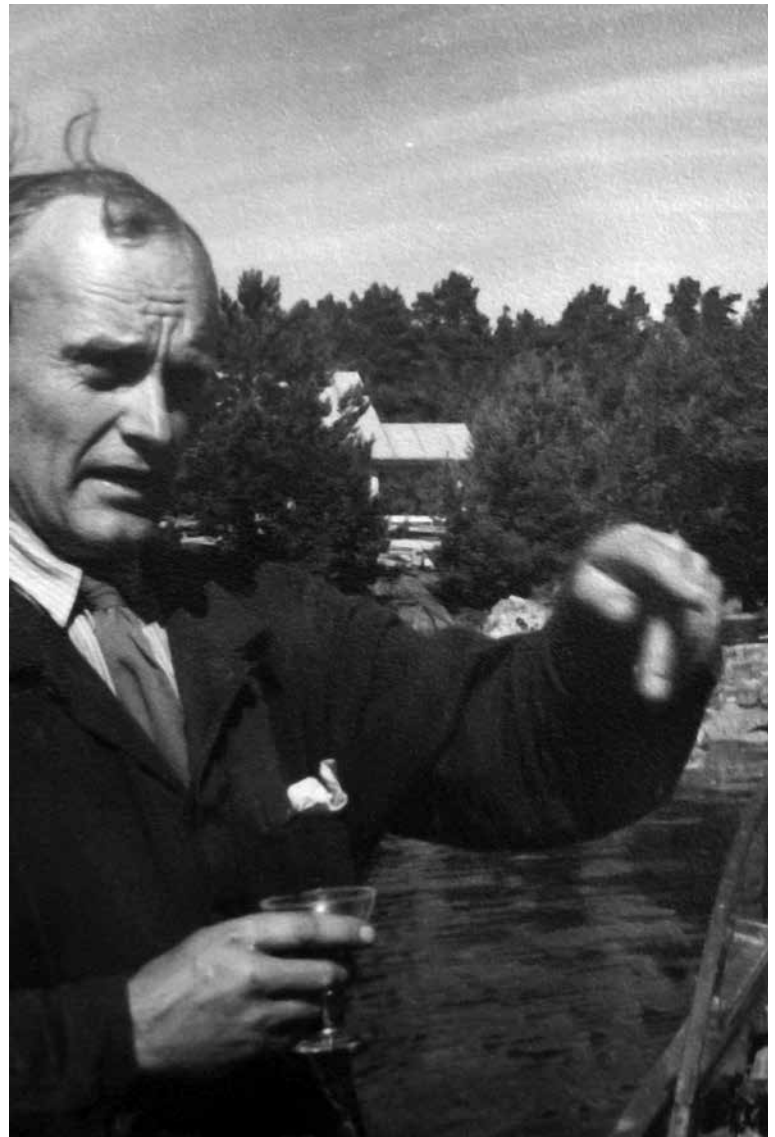
Anna Lena Bengelsdorff

HAR VERKAT SOM LÄRARE I HISTORIA, SAMHÄLLSLÄRA OCH NATIONALEKONOMI VID FLERA SKOLOR I HELSINGFORS.

”

Vitsvanshjortarna tar sig i tidig morgontimma ett morgonmål bland vita nytslagna rosor. Allt är som förut och ändå inte.

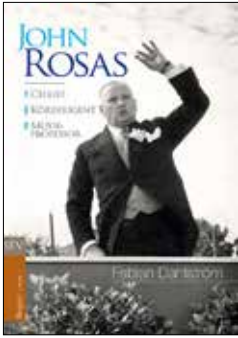
Till vänster: Körledaren, cellisten och musikprofessorn John Rosas i Sibeliusmuseets orgelsal invid Richard Faltins (se SFV-biografin över Martin Wegelius) hemorgel.
Till höger: Konsthistorieprofessorn och paradisforskaren Lars-Ivar Ringbom hade sin hemvist i den åboländska skärgården.

Två nya SFV-biografier i höst

JOHN ROSAS & LARS-IVAR RINGBOM

Text *Rabbe Sandelin*

*I SFV:s bokserie över finlandssvenskar som inte får glömmas bort står i höst två ganska olika personer i turen. **John Rosas** (1908–1984) blev känd som ledare för student-sången i Åbo och som kördirigent för tusenhövdade körer. Han skrev också egna verk, men undvek att kalla sig kompositör. Cellisten Rosas väg från hembyn Harsböle i Lappträsk till professuren i musikvetenskap och folkdiktsforskning i Åbo utmärktes hela tiden av den nära kontakten till utövad musik. **Lars-Ivar Ringbom** (1901–1971) var professor i konsthistoria vid Åbo Akademi, aktiv medlem i den modernistiska Quosego-gruppen, och blev internationell erkänd specialist på paradisetts ikonografi.*

John Rosas

Cellist – kördirigent – musikprofessor

John Rosas växte upp i en bygd där den finlandssvenska folkliga musikrörelsen mottogs med nyhetens behag, nästan som en väckelserörelse, berättar biografins författare **Fabian Dahlström**.

– Den folkliga musikrörelsen upplevde sin bästa tid under 1900-talets första

decennier. Körer och orkestrar samlades till sång- och musikfester som drog stora publikskaror. Men Rosas fick också uppleva hur den gamla spelmanskulturen upplevde en ny blomstring genom folkmusikvågen på 1960-talet.

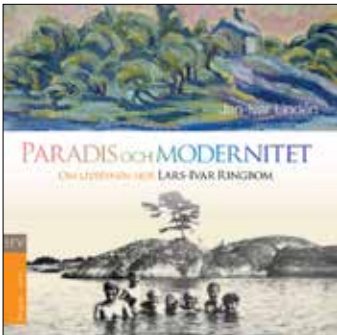
Dahlström beskriver i boken hur Rosas fick bevittna Finlands professionella orkesterlivs utveckling från lågvattenmärket omkring 1925, då landet hade bara en enda symfoniorkester. Även de tekniska förutsättningarna förändrades stort under Rosas aktiva år: radion gjorde entré, och inspelningstekniken utvecklades starkt.

John Rosas fick också som student, forskare, kör- och orkesterledare och

slutligen som professor och dekanus vid Åbo Akademi uppleva hur akademien växte från en liten, privat högskola till ett nytt format. Han verkade även som intendent för Sibeliusmuseum, och en märkshändelse i hans långa karriär blev invigningen av Sibeliusmuseums nya museibyggnad i februari 1968.

– Rosas företrädare **Otto Andersson** närvarade och fick på sin ålders höst se Åbo Akademis alla musikanknutna verksamheter samlade i ett gemensamt hus. En lång rad bemärkta personer hade hörsammat inbjudan till invigningen, bland annat Sibelius döttrar **Eva Paloheimo**, **Ruth Snellman** och **Margareta Jalas**.

Fabian Dahlströms bok innehåller förutom själva biografien en preliminär scripta över John Rosas textproduktion samt en preliminär förteckning över Rosas kompositioner och arrangemang.

Paradis och modernitet

– Om livssynen hos Lars-Ivar Ringbom

Lars-Ivar Ringbom kombinerade på ett intressant sätt sin konstnärliga och sin filosofiska talang. Han var aktiv medlem i den modernistiska Quosego-gruppen, och innan han inledde sina akademiska studier i Helsingfors hade han studerat vid ritskolan i Åbo. I början av 1920-talet studerade han också vid konstakademin i Dresden under bland annat **Oskar Kokoschka**.

– Men det var som specialist på paradiset ikonografi som han blev inter-

nationellt erkänd. Han var också samtidigt en av de första som i Norden intresserade sig för den kontinentala livsfilosofiska traditionen, berättar bokens författare **Jan-Ivar Lindén**.

Lindéns målsättning har varit att fånga väsentliga drag i Ringboms livs-

syn genom en kommenterande och reflekterande dialog.

– Boken blev ett sätt att föra en sällsam dialog, där min bortgångna morbror genom sitt verk svarar – och genom sina provokativa, ibland också för syster-sonen svårsmälta synsätt i sin tur blir den som ställer frågor och ifrågasätter.

Lindén vinnlägger sig om att kritiskt pröva de filosofiska och epokbundna synsätten.

– Innehåll och historiska sammanhang får inte överskylas av en snävt uppfattad personhistoria, även om den personliga bakgrunden och Ringboms förankring

i den åboländska miljön förstås måste beaktas.

Till familjebakgrunden hör att Lars-Ivars yngsta syster **Lena**, alltså Lindéns mor, var konstnärinna.

– Lars-Ivar själv målade mycket fram till decenniets mitt, men för mig har det tätt sig naturligt att illustrera boken med många av Lenas verk, som ofta förefaller anknyta till ämnen som var viktiga också för Lars-Ivar när han skapade sina texter om konsthistoria, kulturhistoria, idéhistoria, religionshistoria, filosofi och varseblivningsteori, berättar Lindén.

Böckerna utkommer
i slutet av oktober 2020.

Beställ och köp på
www.boklund.fi

Fråga också
efter böckerna i
bokhandeln

Föreningsresursen upprätthålls av SFV:s studiecentral och här hittar du fakta, tips, råd och svar på frågor gällande olika aspekter av föreningsliv i Svenskfinland. www.foreningsresursen.fi

Sebastian Gripenberg

FÖRENINGSEXPERT

Föreningsmöten i osäkra tider

Coronaviruset ställde våra invanda handlingsmönster i Svenskfinlands föreningar på sitt huvud. Mars är normalt högsäsong för årsmöten och vårmöten och allt som hör till med bokslut och styrelseval. När samhället stängde i mars fick möte efter möte plötsligt inhiberas eller skjutas upp. Statsmakten reagerade med lovvärd snabbhet och i början av maj trädde en lag om temporära avvikelser från den normala samfundslagstiftningen i kraft. Lagen upphörde att gälla 30.9.2020, MEN i skrivande stund är det aktuellt med en förlängning, som skulle vara i kraft till och med juni 2021. Med stor sannolikhet gäller följande regler alltså då detta magasin når läsarna.

FLEXIBLA MÖJLIGHETER. Den tillfälliga lagstiftningen underlättar betydligt den väsentliga mötesverksamheten inom föreningar då normala rutiner av säkerhetsskäl inte kan tillämpas. Lagen ger framförallt föreningsstyrelser en flexibel prövningsrätt på vissa centrala punkter och möjligheter att avvika från stadgarnas bestämmelser vad gäller föreningens stadgeenliga möten.

DISTANSDELTAGANDE. För det första möjliggör den tillfälliga lagen distansdeltagande för föreningar som inte i sina stadgar har de bestämmelser om distansdeltagande som krävs. Det är föreningens styrelse som har rätt att bestämma att det skall vara möjligt att delta på distans och hur det tekniskt skall ske. Observera att de trots detta måste finnas en formell mötesplats som nämns i kallelsen. Ett föreningsmöte kan inte bara sammankallas med anvisningen "plats: internet". Bestämmelsen är ändå en stor

lättnad för de flesta föreningar. Kravet om mötesplats kan i kallelsen anges pro forma som till exempel ordförandes hemadress, ifall det är klart att medlemmarna inte dyker upp i stora skaror. I kallelsen kan föreningen skriva att man hoppas att alla som har möjlighet deltar via dator. En fråga som föreningen kan behöva lösa är hur eventuella slutna omröstningar sköts.

ANMÄLNINGSTVÅNG. För det andra ger den tillfälliga lagen en föreningsstyrelse rätt att bestämma om en tidsfrist för att anmäla sig till mötet för att kunna delta. Det är nyttigt ifall mötet ordnas på distans och föreningen behöver distribuera en länk till de som planerar att delta. Det är också viktigt att kunna ha en bild av hur stort deltagarantalet kommer att bli för att kunna beakta aktuella begränsningar och regler för att hindra smittspridning. Tidsfristen kan vara tidigast två veckor före mötet. Observera att kallelsetiden räknas från den sista anmälningdagen.

OMBUD. För det tredje ger den tillfälliga lagen en styrelse rätt att bestämma att medlemmar får representeras via ombud. Det är i normala fall inte möjligt ifall det inte uttryckligen nämns i föreningens stadgar. Det kan vara en nyttig möjlighet, men observera att den tillfälliga lagen säger att ett ombud vid en omröstning kan företräda "högst en tiondel av det sammanlagda röstetalet för de medlemmar som är företrädda vid mötet om inte stadgarna tillåter en större röstandel". Det gäller alltså att vara mycket noga när fullmakterna granskas och röstetalen räknas ut.

§ 2 ENLIGT SFV:S STADGAR

Svenska folkskolans vänner rf:s syfte är att främja svenskt bildningsarbete i Finland genom att understöda utbildning och bibliotek, bevilja studieunderstöd samt stödja andra former av finlandssvenska bildnings- och kultursträvanden.

**MEDLEMMAR I UNDERSTÖDS-
FÖRENINGEN FÖR SFV PER 28.9.2020**

7092_{st}

MEDLEMMAR I SFV PER 28.9.2020

353_{st}

SFV:S FONDER

420_{st}

**ANTALET KURSER SOM ORDNADES
2019 I SAMARBETE MED
SFV:S STUDIECENTRAL**

913_{st}

REGIONVIS:

ÖSTERBOTTEN 472 kurser
ÅBOLAND 84 kurser
NYLAND 357 kurser

ANTALET DELTAGARE I KURSER

18 619 personer

ANTAL CIRKLAR

44 st., 440 deltagare

SFV:S LITTERÄRA TÄVLINGAR

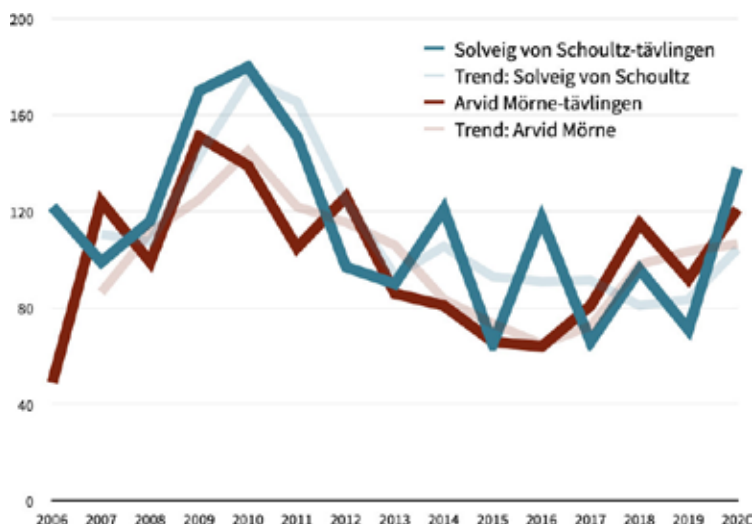
Syftet med SFV:s litterära tävlingar är att främja intresset för att skriva skönlitteratur. Vartannat år gäller tävlingarna dikter, vartannat år noveller.

Det finns två tävlingar:

1. Arvid Mörne-tävlingen för under 30-åringar instiftades 1986. Tävlingen utlyses i oktober, tävlingstiden går ut i mitten av januari, och prisutdelning sker i maj.
2. Solveig von Schoultz-tävlingen för de som fyllt 30 år, instiftades 2004. Tävlingen utlyses i januari, tävlingstiden går ut i mitten av april, och prisutdelning sker i september.

Båda tävlingarna har samma prissummor: I pris 5000 euro, II pris 3000 euro och III pris 2000 euro. Förstapristagaren erbjuds även en kortkurs i skrivande på Nordens folkhögskola på Biskops Arnö i Sverige. Kortkursen äger rum på sommaren och pågår cirka fem dagar. Därutöver får alla som premierats i SFV:s litterära tävlingar också delta i ett skrivarseminarium.

DELTAGARANTALET I SFV:S LITTERÄRA TÄVLINGAR 2006-2020

LÖPANDE ANSÖKNINGSTID

Vi har löpande ansökningstid för våra allmänna bidrag. Du kan ansöka om bidrag för projekt som har verksamhet under tidsperioden 2020–2021.

Mer information: www.sfv.fi/bidrag

MEDLEMSKAP I SFV

Kom med i Understödsföreningen för Svenska folkskolans vänner! Medlemskapet kostar 15euro/år. Som medlem får du SFV-magasinet, SFV-kalendern (SFV:s årsbok), och som ny medlem en bok ur SFV:s skriftserie. Dessutom får SFV-medlemmar rabatt på böcker från Schildts&Söderströms.

Adressförändringar.

Meddela oss din nya adress via www.sfv.fi/medlem per e-post svf@sfv.fi eller ring 09-6844 570.

DONATIONER OCH TESTAMENTER

Vill du vara med i vårt bildnings- och kulturarbete? Din donation hjälper oss att fortsättningsvis stärka utbildning, kultur och fri bildning på svenska i Finland.

Kontakta kanslichef Johan Aura, johan.aura@sfv.fi eller 040-3559 935.

FOTO: PIXABAY

Text *Tove Fagerholm*

HEMLÖSHETENS RÖSTER

Skrivandet och litteraturen är ett slags nyckel. Visserligen är det inte mycket man kan öppna med den, men man är i alla fall sysselsatt.

Herta Müller

Ur flödet av nyöversatt eller nytgiven litteratur av rumänienfödda författare har jag vaskat fram några som representerar rumänska minoritetskulturer: den judisk-tyska **Paul Celan**, den banattyska **Herta Müller** och den armeniska **Varujan Vosganian**, som visserligen skriver på rumäniska, men vars hela släkt är armenisk. Alla tre tolkar med sina unika röster exilens hemlöshet.

Paul Celan (Anczel) föddes 1920 i staden Cernauti, numera Tjernivitsi i Ukraina. Staden var ett viktigt centrum i den historiska regionen Bukovina, som erövrades av Österrike 1775. Här fanns en stor judisk befolkning. År 1908 arrangerades den första språkkonferensen i jiddisch här. År 1918 tillföll området Rumänien.

Paul Celans far var zionist och satte sonen i judisk skola för att han skulle lära sig hebreiska. Modern var en hängiven germanist och insisterade på att hemspråket skulle vara tyska. Tidigt gjorde hon sin ende son hemmastadd i tysk litteratur.

Den unga Paul hade planer på att studera medicin men på grund av sin judiska identitet blev han varken antagen vid rumänskt universitet eller i Wien. Istället fortsatte han via Berlin till Tours i Frankrike. Hans besök i Berlin sammanföll med *Kristallnatten*. Paul hade redan några år i hemlighet skrivit poesi och 1939 återvände han till sin hemstad för att istället studera litteratur och det rumänska språket. Förmodligen oroade han sig för föräldrarna och ville återförenas med dem.

Staden ockuperades av nationalsocialistiska trupper 1941 och den judiska befolkningen stängdes in i ett ghetto. Paul fick lov att avbryta sitt arbete med att översätta Shakespeares *Sonetter* till rumänska och tvingades istället samla in och förstöra ryska böcker.

Han försökte övertala föräldrarna att fly men året därpå deporterades hela ghattot till ett koncentrationsläger i Transnistrien. Paul råkade för tillfället befinna sig på annan ort. Modern sköts omedelbart då hon inte klarade det tunga arbetet, fadern dog i tyfus. Paul hamnade i ett rumänskt arbetsläger varifrån han lyckades fly över till Röda armén 1944. Han tjänstgjorde som vårdare på ett mentalsjukhus. Vänner har vittnat om hur bittert Paul anklagade sig själv över att inte ha kunnat rädda sina föräldrar. Han vändades över att han inte fick följa dem i förvisningen.

*Aspträd, ditt löv är vitt i mörkret.
Min moders hår blev aldrig vitt.*

*Maskros, Ukraina är så grönt.
Min blonda mor kom inte hem.*

*Regnmoln, dröjer du vid brunnar?
Min tysta moder gråter nu för alla.*

*Runda stjärna, du virar gyllne slingan
Min moders hjärta sårades av bly.*

*Ekdörr, vem lyfter dig ur järnen?
Min blida mor kan inte komma.*

Vid krigsslutet bosatte han sig i Bukarest där han arbetade som förlagsredaktör 1945–1947 medan han översatte Tjechov och Kafka till rumänska. Han fick sina första dikter publicerade i en tidskrift. Inför publiceringen antog han efternamnet **Celan**, ett förenklat anagram av **Anczel**. Han skrev också en samling ungdomsdikter på rumänska. Dessa prosadikter har betecknats som ett meteoritnedslag i rumänsk litteratur. *De rumänska dikterna* heter en liten bok som kom ut på svenska 2004 i Inger Johanssons översättning. Här några textprov:

Och livet är båten vid stranden, övergiven av årorna

min arkipelag ska förbli oupptäckt

*vilseförda av våra jättesprång har vi mötts
vi resenärer bland hägringar, i försakelsens kyss*

*Det är inte lätt att bära med sig sorgfyllda ögonhålors
värnlösa drömmar*

Det är emellertid som tyskspråkig poet Paul Celan blev berömd. ”Bara på modersmålet kan man uttrycka sin egen sanning. På ett främmande språk ljuger poesin”, sade han. Kärleken till modern var djupt förbunden med det tyska språket.

Celan flydde undan den rumänska kommunismen till Wien men trivdes inte utan fortsatte till Paris 1948. Han livnärde sig som fabriksarbetare och översättare, samtidigt som han studerade tyska och språkvetenskap. Småningom fick han anställning som lektor i litteratur och tyska och 1955 blev han fransk medborgare. Han var extremt aktiv som översättare och var extraordinärt språkkunnig. Rumänsk, fransk, spansk portugisisk, italiensk, hebreisk och engelsk litteratur gav han en tysk språkdräkt. Han var också en flitig brevskrivare.

Poeten Paul Celan är en förgrundsgestalt i europeiska efterkrigstida litteratur. Existensens tyngd och hans egen djupa hemlöshet tonar genom varje sparsmakat ord. Hans dikt är både personlig och universell. Genom honom talar 1900-talsmänniskans vilshenhet och längtan efter ett språk som förmår formulera det osägbara.

1970 begick han självmord genom att dränka sig i Seine. I hemlöshetens intighet ebbade hans livsvilja ut.

Psalm (tolkad av Johannes Edfelt)

*Ingen skapar oss åter av jord och lera,
ingen läser över vårt stoft.
Ingen.*

*Lovad vare du, Ingen.
Dig till behag vill vi
blomma.*

*Ett ingenting
var vi, är vi, ska vi
bli, blommande:
Ingentings,
Ingens ros.*

*Med
pistillen ljus som själen,
ståndaren öde som himlen,
kronan röd
av purpurordet som vi bytte
över, o över
törnet.*

HERTA MÜLLER. Kan Herta Müller betraktas som Rumäniens första och hittills enda Nobelpristagare? Får hon ens kalla sig rumänsk författare? Hon skriver på tyska och har sedan 1987 varit bosatt i Berlin. I Nobelprismotiveringen 2009 sågs det →

att hon med poesins förtätning och prosans saklighet tecknar hemlöshetens landskap.

Hemlängtan och känslan av främlingskap utmärker allt hon skrivit i exil. Rumänien är hennes hemland. Hon blev efter år av systematisk förföljelse från Securitate tvingad till ett liv i exil för att överleva och för att bevara sin mentala hälsa. I sina texter är hon kvar i Rumänien. Hon säger själv att hon skriver på tyska, men bilderna är rumänska. Det händer att hon tänker på rumänska, ett språk hon älskar, men bara på tyska finner hon de rätta orden.

Man kan fly från sin hemtrakt, men inte från sin barndom och ungdomstid och för minnen ges ingen annan asyl än glömskan. Men Herta Müller vill inte glömma. Det är hennes plikt som författare att bevara minnena. Kampen för demokrati och mänskliga rättigheter måste ständigt fortsätta. Müllers böcker är en lysande dokumentation av hur diktatur och terror krossar människans själ.

Hon påminner oss ständigt om hur dyrköpt friheten är. Hon framstår som en av vår samtids angelägnaste romanförfattare och essäister.

BANATET. Herta Müller föddes 1953 i Nitzkydorf utanför Timisoara, i det så kallade Banatet.

Banatet är namnet på ett historiskt landskap i gränstrakterna mellan Serbien, Ungern och Rumänien. Regionens naturliga gränser är tre de tre floderna Mures i norr, Tisza i väst och Donau i söder.

Under antiken var Banatet en del av kungariket Dakien. År 1552 erövrades området av Osmanska riket och blev nästan avfolkat. År 1718 blev Banatet österrikiskt och blomstrade upp genom tysk kolonisering. Efter första världskriget kom Banatet att tillhöra Rumänien. Under andra världskriget förflyttades stora grupper av den tyska befolkningen till Tyska riket. En halv miljon rumänientyskar stannade kvar, huvudsakligen på landsbygden.

Cirka 54 000 rumänientyskar anslöts till Waffen-SS när Hitler tågade in i Rumänien, vars diktator var nära lierad med Nazityskland. När röda armén i sin tur besatte landet bytte rumänerna snabbt sida och tyskarna, som i trehundra år bott i Banatet betraktades som fiender. 1945 deporterades bortåt 100 000 tyskar mellan 17 och 45 år till tvångsarbete i Ukraina, bland dem den 17-åriga flickan som skulle bli Herta Müllers mor. De som överlevde efter fem års tvångsarbete och fick återvända var förbjudna att berätta om tiden i lägret.

När Herta Müller föddes uppgick Rumäniens tyskspråkiga befolkning till cirka 300 000.

Föräldrarna var bönder. Alla utom polisen i hennes hemby hade tyska som modersmål. Några timmar i veckan undervisades skoleleverna i rumänska. Samhället var konservativt, slutet och känslolarkt. Människorna var

hemmastadda i sin rädsla. Allt omkring dem lyssnade. Därför teg man, men hårda nävar talade. ”Trehundra år av isolerat byliv hade skapat en inre ödeläggelse som täcktes över med tjurighet”, säger hon. Den fantasibegåvade ensamma lilla Herta såg sig omkring med storögd och ängslig förundran. Hon var fylld av frågor men de enda svar hon fick var örflar. Fadern drack och sjöng natzisånger, modern städade, putsade och teg. Flickan längtade bort, men visste inte vart.

MÖTE MED DET RUMÄNSKA. När Herta lämnade byn och fortsatte sin skolgång i Timisoara var hon plötsligt omgiven av det rumänska språket. Hon älskade de nya orden och mjukheten i språkmelodin. Snabbt lärde hon sig språket och fick en rumänsk väninna som inte kunde tyska.

Hon började studera germansk och rumänsk litteratur vid universitetet och fick verkliga vänner som lånade henne böcker som man egentligen inte fick läsa. Böckerna var skrivna på tyska, men byns tystnad, som förbjöd tankar fanns inte i dessa litteraturmöten. Plötsligt fick hon tänka och mötte människor som hon kunde samtala med. Hon gick med i en grupp rumäner och tyskar, *Aktionsgruppe Banat*, som kämpade för yttrandefrihet. Då fick Securitate, den rumänska säkerhetspolisen, för första gången syn på henne.

Efter sin universitetsexamen fick hon arbetade som översättare på en fabrik. Hon fortsatte att träffa sina vänner.

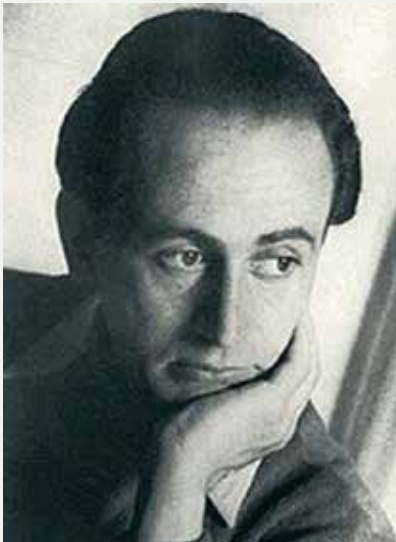
Det är nu hon börjar skriva om sin barndomsby. När hon skriver märker hon hur starkt det rumänska språket påverkat hennes tyska, hur det ger henne nya skimrande bilder. Hon skriver detaljrik verklighet inlindad i drömmar, så som det storögda barnet såg på sin värld. Det blev novellsamlingen *Niederungen* (på svenska *Flackland*). Den kom ut i hårt censurerad form och fick ett oväntat gott mottagande, dock inte i hembyn. Där läste man inte, där tegs boken ihjäl.

I Tyskland ville man också ge ut novellsamlingen, men också här blev hon censurerad. Landsmansförbundet i München tog lika illa vid sig som den tigande byn. Novellerna solkade hembygden och tyskheten.

Hon får till sin förvåning tillåtelse att resa till litteraturmässan i Frankfurt. Där prisar man hennes lyriska och originella bildspråk, men ingen vill diskutera den svåra livssituationen i Rumänien. Hon vill tala om censur och förtryck men vem vill lyssna?

Det visar sig att hon fått resa till Frankfurt för att Securitate beslutat värva henne som spion. Hon ska få rörelsefrihet om hon slutar svärta ner sitt fosterland. När hon vägrar börjar en outhärdlig förföljelse med täta förhör och mordhot. Också vännerna drabbas.

Hon fortsätter att skriva. ”Jag behövde meningarnas skönhet för att finna fotfäste i livets elände”, säger hon.

Paul Celan. FOTO: WIKIPEDIA

Herta Müller, 2009. FOTO: WIKIPEDIA/DONTWORRY

Varujan Vosganian, 2019. RAFAŁ KOMOROWSKI

Sekuritate försöker systematiskt bryta ner henne. Hon är värdelös som människa. Hennes rum genomsöks ofta, hemligt installerade mikrofoner noterar allt hon säger. Hon blir uppsagd från fabriken och hålls under ständig bevakning. Till slut inser hon att hon måste anhålla om visum till Tyskland för att inte duka under. 1987 kan hon slutligen resa till Berlin.

Frihetens pris. Exillivet i Tyskland är inte en hemkomst. Hon känner sig präglad av Sekuritates betongliknande människobild. Hon känner ensamhet och utanförskap. Hon har ingen rätt till lycka och hon saknar det rumänska språket, just det som gett hennes eget språk den lovprisade skönheten. Hon vet inte hur man lever i frihet. *Hon känner sig barfota i ansiktet.* En alltför tung livserfarenhet ligger som ett ok över henne. Hon skriver med latent ursinne. Hon måste skriva, men att skriva är också att på nytt gå in i smärtan, det är inte en befrielse.

Känslan av hemlöshet fördjupas. Hon skriver också för att försöka förstå. Framför allt ville hon förstå sin mor. Hur såg den mörka hemligheten ut som det bara viskades om? Hon måste få veta vad som utspelade sig i arbetslägret dit modern kom som 17-åring. Så möter hon poeten **Oskaar Pastior**, som själv varit fem år i arbetsläger. Utifrånblick och inifrån blick förenas.

År 2004 reste Müller tillsammans med Pastior till Ukraina för att se det gamla lägerområdet. De hade samlat vittnesmål genom att intervjua överlevande, men Pastiors egna minnen är de viktigaste, och ju mera han berättar, desto mera minns han. Under sextio år har han tigit, nu minns han in i minsta detalj. Han beskriver hur han skyfflar kol. Med en skyffel i handen återupplivar han kolskyfflandets konst, som en balettuppvisning. Han minns den ständiga hungern. *Hungerängeln sätter min andning i gungning. Andningsgungan är ett delirium.*

Müller och Pastior beslutar att utforma lägerreportagen som en roman. Knappt har de skrivit det första kapitlet innan Pastior oväntat avlider. Herta Müller inser att hon själv är tvungen att

skriva lägerfångarnas glömda historia. Med den unga Leo (Pastior) som centralgestalt kommer romanen *Andningsgunga* till. Ett nästan okänt kapitel av europeisk historia synliggörs. Hon berättar obevekligt saklig och konkret och märkvärdigt nog också svindlande vacker.

Jag såg vinden simma smidigt bland grenarna. Mången gång får tingen en mjukhet, en vidunderlig mjukhet som man inte hade väntat.

Hon använder skönlitteratur till att skildra historia ”för endast i skönlitteraturen kan den enskilda människans upplevelse av historien gestaltas”, säger hon.

När Herta Müller fått Nobelpriset 2009 läste jag pliktskyldigt hennes böcker. Jag blev inte glad och läslycklig. Jag blev nedslagen över berättelser där kärlek och ömhet saknades. Allt var nersolkat och utan lyster. Det originella bildspråket hjälpte inte. Hemlösheten också i den egna byn ekade tomt i mitt hjärta. Jag avfärdade Herta Müller för att jag inte ville ta till mig att det var just sådan hennes verklighet hade sett ut. Nu har jag läst böckerna på nytt. Många har getts ut i censurerat nytryck.

Jag har gjort en helomvändning. Nu är jag redo att hylla hennes mod, hennes integritet och hennes kompromisslösa ärlighet men också hennes lysande språk och hennes konsekventa budskap.

Hon har något viktigt att säga. Världen borde lyssna. Nu inser jag vilken värdig Nobelpristagare hon är.

I samtalsboken *Mitt fosterland var en äppelkärna* låter hon läsarna komma henne nära. Där berättar hon om den skräckfyllda unga kvinnan som drar omkring på Bukarest gator och tänker ut meningar som rimmar för att hålla andra tankar borta. I sin nyaste bok har hon sammanställt bildcollage med dessa rim:

*Mitt fosterland var
en äppelkärna man
irrade omkring mellan
skära och stjärna.*

Varujan Vosganian föddes 1958 i Caiova i en armenisk familj. Både farföräldrar och morföräldrar var överlevande från det folk mord på armenier som den ungturkiska rörelsen genomförde 1915.

Han har studerat matematik och har en doktorsexamen i nationalekonomi. I flera reprints har han varit finansminister i rumänska regeringar. Vosganian är president för AUR, den armeniska unionen i Rumänien.

Man kan med fog säga att Vosganian är väl hemmastadd i sitt hemland Rumänien. Hela sin uppväxt levda han ändå i ett nyskapat miniatyr-Armenien. Människorna omkring honom talade armeniska. Det doftade av söta aprikoser, rostade valnötter och österländsk rökelse. Från köket strömmade den läckra doften av armenisk mat. Musiken som spelades och sångerna som sjöngs var armeniska. När dagen började svalna samlades en grupp vithåriga män. De satt i en cirkel och viskade. De var bräddfulla av historier som inte kunde uttalas högt. De viskade om flyktens fasa och om hungern, om en gnagande hemlängtan, om viljan att bevara och behovet av att glömma, om nödvändigheten att finna sin egen plats i hemlösheten. I den muntliga traditionen, i ett kollektivt minne fanns den armeniska historien bevarad.

*Min barndoms gamlingar drack sitt kaffe vid sextiden
på eftermiddagen. Man makade sig till rätta bland
kuddarna. Drack sitt kaffe utan brådska, sörplade ljudligt
och smackade belåtet. Det var en stund då världen, trots
rotlöshet, blodiga minnen och tidens gång, tedde sig
oförändrad och fredlig, då sinnena fick frid.*

I denna armeniska värld var farfadern Garabet en centralgestalt. I en hemlig krypta i Focsani samlade han männen när det inte var möjligt att bara viska. I kryptan hade vägarna inte öron, där kunde man samtala och försöka komma överens. Farfar betonade att man måste ta ansvar för sitt liv.

*Det är ett stort ansvar att leva längre här på jorden än Jesus.
Man måste ha välgrundade skäl för att våga göra det.*

Morfar Setrak var också en centralgestalt. Han knäppte sina händer i knät och sa: ”Blodet är motspänstigare än köttet. Att kunna spilla andras blod är inte detsamma som att segra – det är mest vårdslöshet eller hat – nej att segra är att kunna spilla sitt eget blod.”

De gamla männen vårdade sina minnen. Det var viktigt att minnas, men man skulle minnas utan att hata. De visste att det fanns tre sätt att hantera livets oförrätter: man kunde

hämnas, man kunde glömma och man kunde förlåta. Morfar Setrak förde förlåtelsens talan.

När gossen Varujan blev vuxen och tog itu med sina studier i matematik och ekonomi i Bukarest blev hans liv mer rumänskt än armeniskt. Han skrev poesi och han skrev en bok om nationalekonomi. Men djupt inom sig hörde han de viskande rösterna som berättade om ett annat hemland och en landsförvisning utan nåd. Långsamt mognade beslutet att han skulle skriva en krönika över sitt folk och sin släkt. Så kom *Viskningarnas bok* till. Kraft hämtade han ur en kollektiv väv. Han blandade historiska fakta och de gamla människans och kvinnornas minnen med sina egna barndomsupplevelser. Det blev en roman fylld av sinnlighet, kärlek och närvaro.

Viskningarnas bok har översatts till ett tjugotal språk och betraktas som ett allmängiltigt litterärt dokument mot folk mord.

*De var inga sorgsna människor, trots allt sorgligt som
de hade att berätta, besjunga, dela och dela med sig av.
Visserligen log de inte ofta, men de grät inte heller. Både
leendet och gråten har sin rot i vilsenhet och oro, i en viss
kluvenhet. Men de gamla armenierna var klarögda,
de var varken sorgsna eller glada, de hade frid. Deras
glädjeämnen och smärtor slog broar över ovissheten. De
gladdes sig djupt just därför att också smärtorna gick dem
djupt till sinnes. Jag såg dem skratta men sällan le.*

Böcker på svenska i nytryck eller ocensurerad nyöversättning

Paul Celan

- *Den stora tidlösan. Dikter i urval* 2011
- *Nelly Sachs Paul Celan: Brev* 2011
- *Ingeborg Bachmann Paul Celan: Brev* 2012
- *Meredian. Samlad prosa* 2014

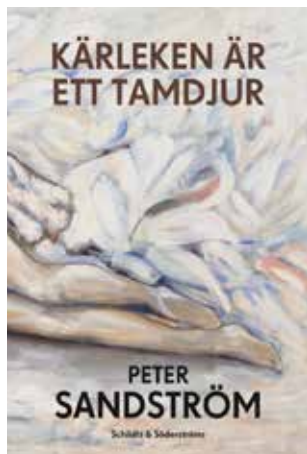
Herta Müller

- *Idag hade jag inte velat träffa mig själv* 2009
- *Kungen bugar och dödar* 2009
- *Flackland* 2011
- *Alltid samma snö och alltid samma farbror. Essäer, tal, intervjuer* 2012
- *Mitt fosterland är en äppelkärna. Ett samtal* 2016
- *Hjärtdjur* 2018
- *Andningsgunga* 2018
- *Redan då var räven jägare* 2018
- *Hunger och siden. Essäer* 2018
- *Löggen är ett klätterdjur. Diktcollage* 2019

Varujan Vosganian

- *Viskningarnas bok* 2013

Bästa höstläsningen!

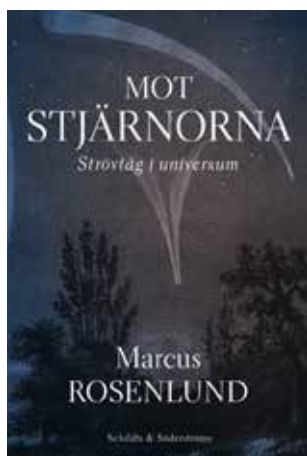
PETER SANDSTRÖM
Kärleken är ett tamdjur

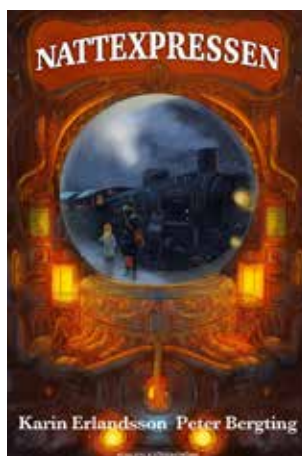
JOSEFIN SONCK
**Jag måste sluta tänka
på Patrik Lundgren**

ULRIKA HANSSON
Jaktlaget

MARCUS ROSENLUND
Mot stjärnorna

KARIN ERLANDSSON &
PETER BERGTING
Nattexpressen

MALIN KLINGENBERG &
JOANNA VIKSTRÖM EKLÖV
Den stora seniorkampen

Alla SFV-medlemmar får hela
45 % rabatt på allmän litteratur!

Gå till vår nätbokhandel på litteratur.sets.fi
Du får rabatten med kampanjkoden Aktie123

SCHILDTS & SÖDERSTRÖMS

SVENSKA LITTERATURSÄLLSKAPET I FINLAND (SLS)

STORA FINLANDSSVENSKA FESTBOKEN

Anne Bergman & Carola Ekrem

ISBN 978-951-583-461-4
456 s., inbunden, illustrerad
Cirkapris 34 euro
Köp i Vetenskapsbokhandeln i Helsingfors (tiedekirja@tsv.fi, +358 9 635 177) eller beställ via SLS (info@sls.fi, +358 9 618 777).

■ Hur har de svenskspråkiga i Finland firat årets festdagar och livets högtider från 1800-talet fram till i dag? Utöver högtider som jul, påsk och midsommar får vi veta mer om traditionerna kring Runebergsdagen, sjuovardagen, halloween och svenska dagen. Också de individuella livsfesterna från barnsängskalas och skolårets festligheter till bröllop och traditioner vid livets slut tas upp.

HUSHÅLLSBOK FÖR STENSBOLE GÅRD – RECEPT, RÅD OCH HUSKURER FRÅN 1700-TALET

Märtha Norrback (utg.)

ISBN 978-951-583-508-6
287 s., inbunden, illustrerad
Cirkapris 30 euro
Köp i Vetenskapsbokhandeln i Helsingfors (tiedekirja@tsv.fi, +358 9 635 177) eller beställ via SLS (info@sls.fi, +358 9 618 777).

■ I Barbro Hästeskos hushållsbok från Stensböle gård i östra Nyland ingår tidstypiska recept på hur man kokar vinmaskar, lagar gäddkaka och gör rullsylta på grisfötter samt råd för konservering, tillverkning av ljus och bläck, färgning av siden och beprövade botemedel. Boken illustrerar de mångskiftande sysslorna i en tid då självhushållning, arbetsfördelning och praktisk erfarenhet var avgörande.

FÖRLAGET M

TRITONUS – EN SKÄRGÅRDSBERÄTTELSE

Kjell Westö

9789523332911
400 sidor, inbunden
Cirkapris 30 e
Köp i bokhandeln eller via
www.forlaget.com

■ Tritonus är den musikaliska termen för det dissonanta djävulsintervallet, och romanen Tritonus pendlar mellan harmoni och dissonans, i sökandet efter svaren på några akuta frågor: hur kan vi leva tillsammans i en tid som vår som nyss genomlevt en dödlig pandemi? Är försoning och botgörelse möjliga? En modern och oemotståndlig roman om musik och gemenskap, framgång och ensamhet.

ETT NYFIKET SINNE – CLAES ANDERSSONS LIV

Riitta Kylänpää

9789523333048
350 sidor, inbunden
Cirkapris 30 e
Köp i bokhandeln eller via
www.forlaget.com

■ Tjugosex diktsamlingar, åtta prosaverk, ett tiotal pjäser och Hörspel: den radikala, mångsidigt begåvade Claes Anderssons litterära produktion är stor och betydelsefull. Men hans anslående breda livsverk omfattade också musik, idrott, psykiatri och politik. Riitta Kylänpääs imponerande biografi över Andersson är ett levande, nästan skoningslöst ärligt porträtt av en motstridig och lyskraftig poet.

LABYRINTH BOOKS AB

MER ÄN ATT SE

Gunilla Löfman red.

ISBN 978-952-5986-32-7
201
Cirkapris 25 €
http://www.labyrinthbooks.fi/

■ Frimodigt berättar blinda och synsvaga personer från olika delar av Svenskfinland om sina liv. Berättelserna är en upptäcktsfärd bland deras förmågor att vara delaktiga i arbetslivet, att utöva sina konstnärliga talanger, att sporta och vårda sina anhöriga, men också bland sådant som gör det svårt för personer med synskador att fullt ut vara delaktiga i vårt samhälle.

BETYDELSEN AV FANNYS TESTAMENTE –

STUDIESTÖDSSTIFTELSEN FÖR KIMO, KOMOSSA OCH KUOPPA BYAR 30 ÅR

Marita Bagge

978-952-5986-34-1
121 sidor
Cirkapris 20 €
http://www.labyrinthbooks.fi/

■ Studiestödsstiftelsen för Kimo, Komossa och Kuoppa byar har sedan stiftelsen grundades beviljat stipendier till ett värde av 450.000 euro. Det här är en bok om Fanny, hennes familj, testamentet, stiftelsen och framför allt om alla de ungdomar och studerande som fått ta del av Fannys arv.

DÖDSMASKER

Nils Erik Forsgård

ISBN 978-952-7081-19-8

340 sidor, danskt band

Pris 26,40

Beställningar: info@boklund.fi

■ Under loppet av sex månader förlorade Nils Erik Forsgård tre personer som stod honom nära. Dödsmasker är ett sorgearbete. Författaren utforskar död och förlust ur olika perspektiv: idéhistoriska, kulturhistoriska och självbiografiska. För Forsgård aktualiserar döden också frågor om det levande livet, om närhet och avstånd, och om hur vi ska förhålla oss till den tid som vi fortfarande har kvar.

HÄR/NU:

10 + 1 ESSÄER OM SAMTIDEN

Ralf Andtbacka & Ulrika Nielsen (red.)

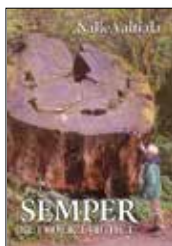
ISBN 978-952-7081-20-4

185 sidor, danskt band

Pris 24,20

Beställningar: info@boklund.fi

■ Vilka är utmaningarna när vi försöker förstå vår egen tid? Elva författare från Finland, Sverige respektive England skriver om samtiden ur skiftande infallsvinklar: personliga, analytiska och konstnärliga. Medverkande: Sara Abdollahi, Steve Dearden, Torbjörn Elensky, Henrik Jansson, Mio Lindman, Adrian Perera, Marcus Prest, Cia Rinne, Matilda Södergran, Hannele Mikaela Taivassalo, Miia Toivio

SEMPER BETYDER EVIGHET

Nalle Valtiala

ISBN 978-952-7224-22-9

235, häftad

Cirkapris 25 euro

www.litorale.fi

■ Nalle Valtiala skriver en reseberättelse och en minnesbok om människans förhållande till naturen där han polimeiserar och väcker tankar. I boken Semper betyder evighet gör Valtiala också en resa genom sitt liv. ”På något sätt lyckas Valtiala sammansmälta sitt disparata material så att resultatet blir en både tankeväckande och vacker helhet” Michel Ekman/Hbl

HAVETS HJÄRTA

Tom Paxal

ISBN 978-952-7224-23-6

198

25

www.litorale.fi

■ ”Borgåbaserade Tom Paxals nya bok Havets hjärta bjuder läsaren på en räckta verklighetsbaserade berättelser som minsann inte saknar otroliga element” Petra Lind/Östnyland. Havets hjärta berättar om galenskap och makt till land och till sjöss. Havets hjärta är liksom en väv mellan dröm, dikt och verklighet - med en underton av ömhet.

PÅ AVSTÅND SER MAN KLARARE -

EN SJÄLVBIOGRAFI

Gustav Björkstrand

ISBN 978-951-550-862-1

318 sidor, inbunden

Pris 32,50 e

Beställ på info@fontanamedia.fi

eller tfn 040 831 5897.

■ Få personer i Finland har haft så unika utsiktsposter i samhället som Gustav Björkstrand – han har verkat bl.a. som kultur- och vetenskapsminister, riksdagsledamot, rektor för Åbo Akademi och biskop för Borgå stift. I sin självbiografi delar han med sig av minnen ur den händelserika karriären och reflekterar över olika händelser och skeenden med skarp penna. Vad har glatt honom, och vad har grämt?

ETT BLODKÄRL SOM BRAST

Christa Mickelsson

ISBN 978-951-550-861-4

174 sidor, häftad

Pris 24,90

Beställ på info@fontanamedia.fi

eller tfn 040 831 5897.

■ Christa Mickelsson, journalist och tvåbarnsmamma, är 33 år när hon plötsligt och helt utan förvarning drabbas av en massiv hjärnblödning. Då hon vaknar upp på sjukhuset är hon förlamad på högra sidan och alla orden är borta. Den här boken är hennes egen berättelse om vägen tillbaka. Om nattsvart förtvivlan, tvivel och tro; om små framsteg och prövande bakslag, om envishet och hopp.

STIFTELSEN PRO ARTIBUS

IDA KOITILA: MEMO

*Maria Duncker, Michael Petry,
Juha-Heikki Tihinen,
Markus Åström*

ISBN 978-952-7333-00-6
103 sidor
Pris 20 e + porto
Beställ på
proartibus@proartibus.fi

■ Boken innehåller texter av Juha-Heikki Tihinen och Michael Petry som tar fasta på Ida Koitilas konst, som en ingång till samtal, samt en dialog mellan Koitila och konstnärskollegan Maria Duncker där läsaren får en insyn i konstnärens processer och tankegångar. Ett digert bildmaterial kompletterar texterna och ger en fin överblick av Koitilas produktion.

PARVS - STIFTELSEN PRO ARTIBUS

SUSANNE GOTTBERG

– DEN TREDJE FAKTORN | KOLMAS
TEKIJÄ | THE THIRD FACTOR

*Juha-Heikki Tihinen, Maaretta
Jaukkuri, Susanne Gottberg*

ISBN 978-952-7226-30-8
160 sidor
Pris 30 e + porto
Beställ på proartibus@proartibus.fi

■ Susanne Gottberg har under hela sin trettioåriga karriär varit intresserad av växelverkan mellan konstverket och betraktaren av konstverket. Den tredje faktorn ger en helhetsbild av Gottbergs konst. I boken analyserar curator Juha-Heikki Tihinen Gottbergs konst, konstnären granskar sin egen produktion och curator Maaretta Jaukkuri presenterar Gottbergs och Markus Kähres gemensamma verk.

OLIMEX FÖRLAG

EN NY VÄRLD. DEL 1.

**PLOCK UR FINLANDSSVENSKARNAS HISTORIA I
AUSTRALIEN, NYA ZEELAND OCH STILLA HAVET**

K-G Olin

978-952-9600-26-7
284
30 e cirkapris
Bokhandeln, Adlibris, Luckorna i Österbotten,
Prisma i Jakobstad och Vasa

■ Jakobstadsförfattaren K-G Olin återkommer i sin nittonde bok till den finlandssvenska emigrationshistorien. Följ med till Australien, Nya Zeeland och Stilla havet där en helt ny värld väntade emigranter, upptäcktsresanden, sjömän och forskare. Det som serveras en rad färgstarka livsöden – ibland tragiska, ibland framgångsrika – på andra sidan jordklotet. En namnlistebilaga publiceras på nätet.

FÖRLAGET KILA BOK

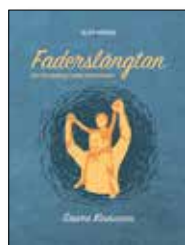
LÅNGVÄGA GÄSTER

Anna Lena Bengelsdorff

ISBN 978-952-67396-8-7
96 sidor, inbunden
pris 15 euro
Finns i Akademiska bokhandeln,
i Kungsgatans bokhandel i Ekenäs,
och kan beställas på info@kilabok.fi

■ Efter att Mustafa Al Hashims bok, En barndom i Bagdad kom ut har många efterlyst en fortsättning. Här skildras hans och två flyktingbröders liv under fem år i Finland. De representerar hundratals duktiga unga människor i samma situation. Anna Lena Bengelsdorff återger deras tillvaro ur ett självupplevt perspektiv, dvs. det hon erfarit i sin kontakt med flyktingar och myndigheter som haft ansvaret för deras liv.

SLEF-MEDIA

FADERSLÄNGTAN

OM FÖRSONING I FADERSRELATIONEN

Saara Kinnunen

978-952-5578-84-3
208 sidor, mjukband
19,50
Kan beställas från www.slef.fi/slef-media

■ En god fadersrelation är en kraftkälla för såväl pojkar som flickor, och därför kastar brister i fadersrelationen skugga över många områden i livet. Men det är möjligt att bearbeta de trauman som uppstått i relationen till fadern, även i de fall då en konkret försoning inte är möjlig att nå. Den finska originalutgåvan, Isän kaipuu, valdes till årets kristna bok i Finland år 2016.

SANDELIN MEDIA

VÄINÄMÖINENS HÄMND

Håkan Westö

ISBN 978-952-68618-7-6
156 sidor, häftad
Pris: 15 e.
Beställ på www.sandelinmedia.com –
finns även i väl sorterade bokhandlar.

■ Journalisten Joel Dunstberg semestrar i Hangö med flickvännen Karin Hjelt, agent vid det finska kontraspionaget. Under en sommaruni-föreläsning mördas Leonid Marschlin, då han nämnt Kalevalas kopplingar till Frimurarna och Illuminati. I denna action-thriller fortsätter äventyret bland annat i Åbo domkyrka och Lovisa kärnkraftverk.

FOTO: WIKIPEDIA/HTM

Kan du Svenskfinland?

Av *Jesper von Hertzen*

- 1 Vilken byggnad i Tammerfors finns i hörnet av Skolgatan och Hamngatan – stadens enda svenska gatuskyltar?
- 2 Vilket år såldes Majblomman för första gången i Finland
- 3 Vilket lag vann sitt första FM-guld i herrfotbollen år 2016?
- 4 Vilken är den senaste svenskspråkiga boken som vunnit Finlandiapriset, och vem skrev den?
- 5 Vem föddes 1867 på Villnäs slott?
- 6 I vilken stad finns Strömsö där TV-programmet med samma namn spelas in?
- 7 Vilken bokstav finns på Borgås stadsvapen?
- 8 Vad uppmanade Hufvudstadsbladet i sin uppmärksammade reklam kring millenniumskiftet?
- 9 Vem torde vara den mest berömda personen som föddes i Kaskis år 1985?
- 10 Vilken sommarteater inledde sin verksamhet år 1958 i Pernå – den första pjäsen var Sockenskomakarna av Aleksis Kivi?

1. Tammerfors svenska samskola / 2. 1908 / 3. IFK Mariehamn / 4. Is av Ulla-Lena Lundberg / 5. Carl Gustaf Emil Mannerheim / 6. Vasa / 7. C / 8. Att ta en risk och förläsa sig i en finlandssvensk (Ota riski – rakastu suomenuotsalaiseen) / 9. Krista Siegfriids / 10. Lurens Sommarteater

							POJK-NAMN ↗	FÖRMÄR	ÖGON-TJÄNARE	BESKOV, BARNBOKS KONSTNÄR ↘	BMA 2020
							➔				SÖKA
							KORK				
							KLÄDER FRÅN FÖR FLOD ↗	FJÄT		BIBEL-DEL ANAKORET	
							DURKA RUBIDIUM				
KAN FLICKA ↘	MÄKTA	FÖRRÄDS HUS CENTRUM ↘	STAD I MAROCKO KAMP-SPORT ↘	KLASSIFICERA SLÖRA ↘							SÄREGA
							HANDLÄGGA				
TOKIG FYR-HÖRNIG STRÅ							TRASKA ETEN	BETJANT	DIKT		FÄGEL
							GÖR MAN DÖDEN (ÅLDER-DOMLIGT)	PAGINA			
			SMÅSAK DRYCK					OSIS MILLIGRAM			
TRÄNAT	LUGNVATEN	PARTI-MEDLEM I ENGLAND ROBE					SLÄT STILTON			SLUTAR TILLSOMMAREN	
VIRKE			FINNS DÄDE GRAV OCH AKUT	SÄLLSKAPSRUM I BÖJLIGA						FASTE-MÄNAD	LÄTER MYNDIG
			ORT I SVERIGE R. HODE ISLAND					TORSTEN RINGBOM			TVÄR-SLÄ
SKULDRAR								MOLAR KORT FÖR MARK			
LITE-RÄR DUVA	MÄTS ELEKTRISK SPÄNNING I	HUVUDBÖJNING TIDEVARV					FÖRHÄNGE	BAND TON		WEST VÄGRA	
			ADELS-TITEL ANMÖDDAN I INBJUDAN					BRIST-VARA FÖR MÅNGA	MOTOR-CYKEL KADAVER		
STJÄRN BILD				FLYGFÄRS ORGANISATION I INDIUM						LAND-TUNGA	TON
							FRUSET VATEN			HUND-NAMN	
FRAM-GÅNGSRIKA DAGAR	GALLIUM		SCHAMAN						TUPPEN		

NAMN: _____

ADRESS: _____

E-POST/MOBILNUMMER _____

Vinsten för krysslet 3-2020 är två SFV-biografier. Skicka in lösningarna senast 11.11.2020 till SFV:s redaktion, Annegatan 12 A 24, 00120 Helsingfors. Märk kuvertet "Kryss". Du kan också skanna eller fota din lösning och e-posta den på redaktion@sfv.fi.

SUDOKU ENKEL

	6	7				1	9	8
	2	1		8	9	7		3
					6		4	
	3		9		7			
			8		2			
			3		5		1	
	5		7					
8		9	4	5		2	3	
3	1	4				9	7	

SUDOKU SVÅR

						4	6	
			8			3		9
		7		6	1		5	
2	6							
3			4		7			2
							8	4
	7		5	4		8		
5		8			9			
	1	3						

KRYSSLÖSNING 1-2020

Sammanlagt 68 svar lämnades in. Fru Fortuna gynnade denna gång **Birgitta Sten** i Borgå. Vinstböckerna torde vara framme.

HUR DRAR VI VINNARNA I KRYSSET?

- 1. De svar som kommit per epost skrivs ut, och läggs i en ordnad hög med de svar som kommit brevldeles.
- 2. Antalet inlämnade svar räknas.
- 3. Summan förs in i en slumpgenerator, som drar ett tal mellan 1 och antalet inlämnade svar. På så sätt har alla lösningar lika stor chans att vinna i lottningen.

ÖSÖN LÄRARA
 → **FÖRS** HUND-ÅRIG-ÅRIG
UTTRÄDE
ATELJE
L SÄR-ÅR-ÅRIG
JUL
S M Å NURRA
N R VIDAN
S E R A

KULL RÅP
 ↓ **A** **B** **A** **K** **U** **S** KLIVET
SVALG **NOR**

ÖSÖLUG
E **N** **S** **L** **I** **G** HÖLSTEN
STORÖ **GD**

EN
G **L** **E** **T** **E** SLAGOR
S **L** **O** **G** **A** **N** **E** **D**

K **A** **O** **L** **I** **N** ANING
H **U** **M** **S** **T** **L** **Ä** **N** **D** **E**

G **P** **L** **M** **N** **I** **T** OLON
N **E** **K** **T** **A** **R**

I **N** **P** **L** **A** **S** **T** **A** **B**
P **Ä** **S** **E** **L** **A**

A **E** **T** **T** **V** **I** **L** **L**
N **A** **J** **A** **D** **E** **N** **R** **Ö** **K** **T** **A**

D **A** **R** **O** **S** **V** **A** **L** **D** **R** **I** **S**
R **I** **S**

B **E** **R** **G** **R** **I** **E** **T** **I** **S** **Ö** **R** **P** **A**

A **L** P → **B** **Ö** **C** **K** **E** **R** **S** **T** **A** **M** **I** **L**

S **T** **O** **L** **M** **K** **I** **S** **A** **R** **A** **R** **A**

Ö **S** **T** **F** **R** **O** **R** **A** **T** **A** **A** **M** **A** **L** **G** **A** **M**

K **A** **N** **T** **R** **A** **Å** **D** **A** **A** **N** **T** **I**

ANAGRAMJAKTEN 3-2020

I de lustiga rubrikerna gömmer sig en rubrikrad i tidningen (alltså inte nödvändigtvis hela rubriken). Antalet bokstäver är det samma, men ordantalet kan variera. Specialtecken som frågetecken eller talstreck finns inte med.

E-posta senast 11.11.2020 in det rätta svaret samt på vilken sida rubrikraden finns till redaktion@sfv.fi. Kom även ihåg att skriva din postadress för eventuell vinst. Bland de rätta svaren lottar vi ut en bok i SFV:s biografiserie. Vinnarna dras slumpmässigt bland alla deltagare som lämnat in rätt svar.

- VALKRETSVIS AVLOPP BLÄNK BÅNG
- TROLLBINDAS OKLOK ANTONIO
- UNDERGRÄVT TENN GÅR LÄ
- RÖJSÅGENS FISKETURER ÖNSKETÄNKER
- SMÅSKRIFTERNA OM VESPA

RÄTTA SVAR I ANAGRAMJAKTEN1-2020:

- PISKAD INLÄST JÄMT - JÄMLIKT PÅ DISTANS • SIDAN 5
- IRENE IMATAT TE - TEATER TAIMINE • SIDAN 24
- VÄRMEISOLERAT MÅT OSS UR - VIRUSET SOM LÄROMÅSTARE • SIDAN 27
- HOPKNUTNA OCK DEMENSEN - KOMPETENS OCH KUNNANDE • SIDAN 36
- OMFORMAT PIRRAR KUNG - UNIKT PROGRAM FORMAR • SIDAN 38

Lotten gynnade **Johan Svahnström** i Lilllandet. Vinstboken torde vara framme.

SUDOKU SVÅR LÖSNING

8	2	9	3	7	5	4	6	1
1	5	6	8	2	4	3	7	9
4	3	7	9	6	1	2	5	8
2	6	4	1	9	8	5	3	7
3	8	1	4	5	7	6	9	2
7	9	5	2	3	6	1	8	4
9	7	2	5	4	3	8	1	6
5	4	8	6	1	9	7	2	3
6	1	3	7	8	2	9	4	5

SUDOKU ENKEL LÖSNING

5	6	7	2	3	4	1	9	8
4	2	1	5	8	9	7	6	3
9	8	3	1	7	6	5	4	2
1	3	5	9	6	7	8	2	4
7	4	6	8	1	2	3	5	9
2	9	8	3	4	5	6	1	7
6	5	2	7	9	3	4	8	1
8	7	9	4	5	1	2	3	6
3	1	4	6	2	8	9	7	5

Arvid Mörne-tävlingen 2021

Svenska folkskolans vänner utlyser Arvid Mörne-tävlingen 2021, som gäller **noveller**.

Syftet med tävlingen är att främja intresset för skönlitterärt författarskap. Ett första pris om 5000 euro, ett andra pris om 3000 euro och ett tredje pris om 2000 euro delas ut. Förstapristagaren erbjuds även en kortkurs i skrivande på Biskops Arnö Nordens Folkhögskola i Sverige. Kortkursen äger rum på sommaren och pågår cirka fem dagar.

Därutöver får alla som premierats i SFV:s litterära tävlingar också delta i ett skrivseminarium.

SFV förbehåller sig den första publiceringsrätten till de prisbelönade tävlingsbidragen.

TÄVLINGSREGLER:

- Tävlingen står öppen för personer som vid tävlingstidens utgång inte fyllt 30 år.
- År 2021 gäller tävlingen noveller.
- **Manuskriptet får omfatta högst 25 000 tecken (inkl. mellanslag).**
- Novellen skall vara skriven på svenska.
- Tävlingsdeltagaren skall vara finländsk medborgare.
- Tävlingsdeltagaren får sända in endast ett bidrag till tävlingen.
- Man får inte delta i tävlingen, om man tidigare publicerat sig i skönlitterär bokform på förlag.
- De som tidigare fått ett penningpris i Arvid Mörne-tävlingen får inte delta på nytt.

INSTRUKTION:

- Numrera sidorna i ditt manuskript.
- Du tävlar anonymt – använd en pseudonym, som syns på varje manuskriptsida.
- Du kan delta med pappersmanus som du postar, eller med elektroniska manus (txt, doc, docx, pdf)
- Sänd ditt pappersmanuskript till:
Svenska folkskolans vänner,
Annegatan 12 A 24,
00120 Helsingfors.
Märk din försändelse
”Arvid Mörne-tävlingen”.
- Sänd in ditt bidrag elektroniskt genom att ladda upp manuskriptet via ett formulär på www.sfv.fi/arvid.
- Om du deltar med pappersmanus, bifoga i ett separat kuvert följande personuppgifter:

Namn, personnummer, fullständig adress, telefonnummer, e-post
Skriv på kuvertet endast din pseudonym och slut kuvertet.

NOTERA:

- **Tävlingstiden är 15.10.2020 – 15.1.2021 kl. 24 (poststämpel godkänns).**
- Manuskripten returneras inte och förstörs en tid efter att tävlingstiden gått ut. Författarna skall därför själva se till att ha egna kopior och säkerhetskopior på sina texter.
- Tävlingsbidragen bedöms av en jury. Endast prisvinnarna och eventuella mottagare av hedersomnämningen meddelas om tävlingsutgången i mitten av april.
- Vinnarnamnen offentliggörs i maj 2021.
- Tävlingsinstruktionerna finns också att läsa på www.sfv.fi/arvid.

